

รายงาน
ของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน
ในระดับชุมชน”

กรกฎาคม ๒๕๖๐
สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๐๐๐๕ / ๒๕๖๐

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน
ในระดับชุมชน” จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้ง
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายศุภจิต นาครทรรพ	ประธานกรรมการ
๒. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	กรรมการและที่ปรึกษา
๕. นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	กรรมการและที่ปรึกษา
๖. นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	โฆษกกรรมการ คนที่หนึ่ง
๗. พลตำรวจเอก วิระชัย ทรงเมตตา	โฆษกกรรมการ คนที่สอง
๘. นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	กรรมการ
๙. นายกษิตศ อาชวคุณ	กรรมการ
๑๐. นายประภาศ คงเอียด	กรรมการ
๑๑. นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ	กรรมการ
๑๒. นายเสรี อติภัทระ	กรรมการ
๑๓. นายอนุสร จีรพงศ์	กรรมการ
๑๔. พลเอก สรวุฒิ ชลออยู่	เลขานุการกรรมการ
๑๕. นายสุนชัย คำคุณเศรษฐ์	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ได้พิจารณาศึกษารายงาน
เรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” เสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งที่ประชุม
คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่
๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

/จึงกราบเรียน...

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ดุสิต เครืองาม

(ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม)

รองประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน คนที่สอง
แทนประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๖๓

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๖๔

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวทนายวรรณ ศุภดิษฐ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

นางสาวธัญรัตน์ ม่วงศิริ/ร่าง
นางสาวธัญรัตน์ ม่วงศิริ/พิมพ์
นางสาวพัชรินทร์ อิมพันธ์/ทาน
นายจักรพันธ์ จันทระเจริญ/ตรวจ

บทสรุปผู้บริหาร

กิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันเป็น “ระบบผู้ซื้อรายเดียว” (Enhanced Single Buyer) คือ กลุ่มรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ต่อจากนั้นรัฐวิสาหกิจดังกล่าว จะจำหน่ายไฟฟ้าให้กับผู้บริโภครายใหญ่ ผู้บริโภครายย่อย และประชาชน โดยเอกชนไม่สามารถซื้อขายไฟฟ้ากันเองหรือขายตรงให้กับประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าได้

ในอดีตที่ผ่านมา ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมีราคาสูง โดยรัฐบาลได้มีมาตรการส่งเสริมการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนด้วยราคาพิเศษ และนำค่าไฟฟ้าที่เรียกเก็บจากประชาชนทั่วไป (ค่า Ft) มาชดเชยจ่ายให้กับไฟฟ้าพลังงานทดแทน ดังนั้น จึงต้องมีการจำกัดปริมาณไฟฟ้าที่จะส่งเสริมและรับซื้อในแต่ละงวด หรือในแต่ละครั้ง ส่งผลให้ปริมาณไฟฟ้าพลังงานทดแทนถูกจำกัดและเติบโตได้ยาก ในทางปฏิบัติจะต้องมีการคัดเลือกผู้ที่ได้รับสิทธิในการขายไฟฟ้าในราคาพิเศษ เช่น การจับสลาก การประมูล หรือ การสมัครก่อนได้ก่อน เป็นต้น รวมทั้งระบบการบริหารจัดการแหล่งพลังงานทดแทน แหล่งทรัพยากรพลังงานที่มีอยู่จำนวนมากในชุมชนต่างๆ ยังไม่คุ้มค่า

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีเสนอเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” ดังนี้

๑. ให้กำหนดรูปแบบต่างๆ ของกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน โดยรูปแบบของกิจการผลิตและขายไฟฟ้าเสรีที่ผลิตจากพลังงานทดแทนที่มีขนาดเล็ก (SPP ขนาด ๑๐ – ๑๐๐ เมกะวัตต์) และขนาดเล็กมาก (VSPP ขนาดไม่เกิน ๑๐ เมกะวัตต์) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเสรี มีเงื่อนไขให้สอดคล้องตามข้อกำหนดทางเทคนิคที่การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกำหนด ได้แก่

๑.๑ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย (กลุ่ม ๑)

๑.๒ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย (กลุ่ม ๒)

๑.๓ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กที่ใช้พลังงานทดแทน (SPP) ขายไฟฟ้าให้ ผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตนิคมอุตสาหกรรม

๑.๔ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ ผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตนิคมอุตสาหกรรม

๑.๕ ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้ารายย่อย ผลิตและขายไฟฟ้าให้ ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้ารายย่อย ด้วยกันเอง เช่น การผลิตไฟฟ้าด้วยโซลาร์รูฟ

๑.๖ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ การไฟฟ้านครหลวง

๑.๗ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

๒. ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานออก “ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” โดยมีแนวทางดังนี้

๒.๑ กำหนดประเภทของแหล่งพลังงานทดแทน เครื่องกำเนิดไฟฟ้า และ ขนาดกำลังไฟฟ้าสูงสุดที่เข้าโครงการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน

๒.๒ กำหนดรูปแบบ วิธีการจัดส่งไฟฟ้า ซึ่งอาจใช้โครงข่ายของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย หรือใช้โครงข่ายที่ภาคเอกชนก่อสร้างขึ้นใหม่

๒.๓ เร่งรัดให้มีการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อ การใช้บริการ และการปฏิบัติการระบบโครงข่ายไฟฟ้าโดยเร็ว รวมถึงการกำหนดอัตราค่าบริการ ในการใช้หรือการเชื่อมต่อที่เหมาะสม และเป็นธรรม

๒.๔ ในกรณีที่จะต้องก่อสร้างระบบจำหน่ายในเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย ที่ใช้เขตทางของทางหลวง ทางหลวงชนบท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ให้เสนอแนะรูปแบบวิธีการที่จะสามารถใช้โครงข่ายดังกล่าวได้

๒.๕ กำหนดรูปแบบมาตรฐานของโครงข่ายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของการไฟฟ้า เพื่อความปลอดภัยและความมั่นคงของโครงข่ายไฟฟ้า

๒.๖ ส่งเสริมให้มีการเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน และนำกลับมาใช้ใหม่

๒.๗ การขายไฟฟ้า การซื้อไฟฟ้าในโครงการฯ ต้องไม่เป็นภาระค่าไฟฟ้าของประชาชน ลดภาระการสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ของภาครัฐ ไม่เป็นภาระต่อการลงทุนของการไฟฟ้า

๒.๘ กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาของการยื่นเอกสาร การสมัครเข้าโครงการ

๒.๙ กำหนดกลไกให้มีหน่วยงานที่จะสามารถให้คำปรึกษาในการดำเนินการ และบริหารโครงการกิจการไฟฟ้าเสรี

สารบัญ
รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน”

	หน้า
๑. แผนการปฏิรูป	
๑.๑ หัวข้อเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน”	๑
๑.๒ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๓ วัตถุประสงค์	๓
๑.๔ สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข	๓
๑.๔.๑ ปัญหารูปแบบของกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบัน	๓
๑.๔.๒ ปัญหาการจำกัดปริมาณไฟฟ้าที่เอกชนจะสามารถขายให้การไฟฟ้าในราคาพิเศษ	๕
๑.๔.๓ ปัญหาการห้ามมิให้มีกระแสไฟฟ้าไหลย้อนในกรณีที่ประชาชนแจ้งว่าจะผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนและจะใช้ไฟฟ้าที่ผลิตได้โดยไม่ขาย	๕
๑.๔.๔ ปัญหาการห้ามมิให้เอกชนขายไฟฟ้าจากอาคารเขตแดนหนึ่งไปสู่อาคารอีกเขตแดนหนึ่ง	๗
๑.๔.๕ ปัญหาการใช้แหล่งพลังงาน ทรัพยากรของชุมชน ยังไม่คุ้มค่า	๘
๒. วิธีการปฏิรูป	๘
๒.๑ การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ	๘
๒.๒ ข้อเสนอการปฏิรูป	๑๐
๒.๒.๑ ให้กำหนดรูปแบบต่างๆ ของกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน	๑๐
๒.๒.๒ ให้ กกพ. ใช้อำนาจ และหน้าที่ออก “ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน”	๑๑
๒.๒.๓ ให้ส่งเสริมเป็นสองระยะ	๑๔
๓. กำหนดระยะเวลาการปฏิรูป	๑๕
๔. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๕
๕. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๑๕
๖. ข้อเสนอแนะ	๑๖
๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๖
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน	
ภาคผนวก ข รายชื่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการไฟฟ้า พลังงานทดแทน และการอนุรักษ์พลังงาน	
ภาคผนวก ค รายชื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน	
ภาคผนวก ง ข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	ประเภทและรูปแบบต่างๆ ของผู้ผลิตผู้ขายไฟฟ้าและผู้ซื้อไฟฟ้าในกิจการไฟฟ้า เสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน	หน้า ๑๒
------------	--	------------

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ ๑ ลักษณะของกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งเป็นระบบผู้ซื้อรายเดียว (Enhanced Single Buyer) ในรูปแสดงการขายพลังงานไฟฟ้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้ซื้อไฟฟ้า	๔
รูปภาพที่ ๒ ผู้ได้รับการคัดเลือกแล้วเท่านั้น จึงจะมีสิทธิผลิตและขายไฟฟ้าพลังงานทดแทนให้การไฟฟ้า ตามปริมาณที่กำหนด	๕
รูปภาพที่ ๓ การถูกห้ามมิให้มีไฟฟ้าไหลย้อนเข้าระบบจำหน่าย	๖
รูปภาพที่ ๔ เอกชนไม่สามารถขายไฟฟ้าข้ามเขตแดนที่ดินของตนเองได้	๗
รูปภาพที่ ๕ ประเภทและรูปแบบต่างๆ ของผู้ผลิตผู้ขายไฟฟ้าและผู้ซื้อไฟฟ้าในกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน	๑๓
รูปภาพที่ ๖ รูปแบบของการใช้โครงข่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้า หรือใช้โครงข่ายไฟฟ้าที่เอกชนสร้างขึ้นใหม่ และการสร้างแหล่งเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน	๑๔

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านพลังงาน

เรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน”

๑. แผนการปฏิรูป

๑.๑ หัวข้อเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน”

๑.๒ หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีประวัติการได้มีไฟฟ้าใช้มาแล้ว ๑๓๓ ปี โดยการเริ่มมีไฟฟ้าใช้มาตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. ๒๔๒๗ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๕๕ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีการจัดตั้งการไฟฟ้าหลวงสามเสน สังกัดกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าให้กับประชาชนในพื้นที่เขตพระนครและธนบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้มีการจัดตั้งการไฟฟ้านครหลวงขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) มีขอบเขตในการจ่ายพลังงานไฟฟ้าให้กับผู้บริโภคนครหลวง กรุงเทพมหานคร ธนบุรี นนทบุรี และ สมุทรปราการ

พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้มีการจัดตั้งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) โดยมีขอบเขตความองค์การที่รับผิดชอบให้บริการกับประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศยกเว้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.)

พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้มีการจัดตั้งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โดยรวมองค์การที่รับผิดชอบในการผลิตไฟฟ้า ได้แก่ การไฟฟ้ายันฮี (กฟย.) การลิกไนท์ (กลน.) และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ (กฟ.อน.) ให้รวมเป็นหน่วยงานเดียวกันในการดำเนินการผลิตพลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

ดังนั้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นต้นมา กิจการไฟฟ้าของประเทศไทยจึงได้รับการดูแลอย่างเป็นระบบโดย ๓ การไฟฟ้า คือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยซึ่งทำหน้าที่ผลิตไฟฟ้าและก่อสร้างระบบสายส่ง การไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทำหน้าที่ซื้อไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและจำหน่ายไฟฟ้าให้ผู้บริโภคผ่านระบบจำหน่าย

ในช่วงทศวรรษ พ.ศ. ๒๕๓๐ ถือว่าเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเติบโตอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยมีความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระในการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย รัฐบาลในขณะนั้นจึงได้มีนโยบายในการส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในการผลิตไฟฟ้า ด้วยเหตุผลดังนี้

๑. เพิ่มการแข่งขันในกิจการพลังงาน ทำให้กิจการพลังงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้บริโภคมีพลังงานใช้อย่างเพียงพอ ในราคาที่เหมาะสม

๒. ลดภาระการลงทุนของรัฐและลดภาระหนี้สินของประเทศ

๓. ส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในกรณีของโครงการผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก (SPP) ซึ่งใช้ระบบพลังงานความร้อนร่วม (Cogeneration) เป็นต้น

๔. ทำให้ผู้ใช้ไฟฟ้าได้รับบริการและคุณภาพไฟฟ้าที่ดีขึ้น

๕. สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนากิจการด้านพลังงานของประเทศ

๖. ช่วยพัฒนาตลาดทุน

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติหลายครั้งเห็นชอบตามที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเสนอว่าระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อไฟฟ้าจากเอกชนในรูปแบบของผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (Independent Power Producer : IPP ขนาดกำลังการผลิตไฟฟ้าใหญ่กว่า ๑๐๐ เมกะวัตต์) และรูปแบบของผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก (Small Power Producer : SPP ขนาดกำลังการผลิตไฟฟ้า ๑๐-๑๐๐ เมกะวัตต์) เชื้อเพลิงที่ใช้ในกิจการของ IPP และ SPP ยังคงจำกัดอยู่ที่เชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นหลัก

จุดเริ่มต้นของการเกิดกิจการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนเชิงพาณิชย์ของประเทศไทย เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชนขนาดเล็กมากจากพลังงานทดแทน (Very Small Power Producer : VSPP) โดยมีขนาดขายไฟฟ้าไม่เกิน ๑ เมกะวัตต์ และต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๙ ขยาย VSPP เป็นไม่เกิน ๑๐ เมกะวัตต์

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน กิจการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยได้มีการพัฒนาและเจริญเติบโตมาเป็นลำดับ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศได้ ผ่านกิจการของ กฟผ. IPP SPP และ VSPP รวมในปัจจุบันมีกำลังการผลิตไฟฟ้าที่ติดตั้งแล้วประมาณ ๓๓,๐๐๐ เมกะวัตต์

กิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันเป็น “ระบบผู้ซื้อรายเดียว” (Enhanced Single Buyer) หมายความว่า มีกลุ่มผู้ซื้อไฟฟ้าเพียงกลุ่มเดียว ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ต่อจากนั้นรัฐวิสาหกิจ ดังกล่าว จึงจำหน่าย ไฟฟ้าให้กับ ผู้บริโภครายใหญ่ ประชาชน คริวเรือน ผู้บริโภครายย่อย

อนึ่ง ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan : PDP) คาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ หรืออีกใน ๒๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีความต้องการใช้ไฟฟ้ามากถึง ๗๐,๓๓๕ เมกะวัตต์ ความเป็นห่วงที่ตามมา คือ ประเทศไทยจะใช้อะไรเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าแทนก๊าซธรรมชาติที่กำลังจะหมดไป จากอ่าวไทย ในแผน PDP ดังกล่าว จึงให้ความสำคัญของการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินและพลังงานทดแทน รวมถึงการนำเข้าก๊าซธรรมชาติเหลวจากต่างประเทศ

ในส่วนของการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทน ในช่วงแรกๆ ซึ่งเป็นช่วงที่ต้นทุนในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมีราคาสูง รัฐบาลจึงจำเป็นต้องออกมาตรการส่งเสริม ด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในราคาสูงใจในการลงทุน ได้แก่ มาตรการส่วนเพิ่มค่าไฟฟ้า (Adder) มาตรการราคาพิเศษ (Feed-in Tariff : FIT)

อย่างไรก็ตาม ทั้งมาตรการ Adder และ FIT นั้น จำเป็นต้องมีการเรียกเก็บค่าไฟฟ้าเพิ่มเข้าไปใน บิลค่าไฟฟ้าของประชาชนทั่วประเทศ (เพิ่มในค่า Ft) และนำเงินที่เก็บได้นั้นไปสนับสนุนในมาตรการ Adder และ FIT ดังกล่าว จึงเป็นการสร้างภาระค่าไฟฟ้าให้กับประชาชน และมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณที่จะต้องใช้ในระยะเวลาในอนาคต

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านพลังงานจึง เสนอรายงานเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” เพื่อให้มีการปฏิรูปกิจการไฟฟ้า ด้วยการเปิดโอกาสและเชิญชวนให้เอกชนเข้ามาลงทุนในกิจการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนโดยไม่ต้องให้รัฐจัดหา เงินมาซื้อไฟฟ้าในราคาพิเศษ แต่ให้เอกชนสามารถขายไฟฟ้าที่ผลิตได้ให้แก่เอกชนด้วยกันเอง โดยให้เอกชนทำสัญญา ซื้อขายไฟฟ้ากันเองอย่างเสรี เปิดโอกาสให้เอกชนสามารถส่งกระแสไฟฟ้าจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งได้ อย่างเสรี และกำหนดให้การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคยินยอมให้เอกชนสามารถใช้โครงข่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้าเป็นผ่านสายของกระแสไฟฟ้าและให้เอกชนจ่ายค่าผ่านสายที่เป็นธรรมให้แก่การไฟฟ้า

การประกอบกิจการไฟฟ้าโดยเอกชนอย่างเสรีดังกล่าวข้างต้น อาจเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Liberalization หรือ Business to Business (B to B) หรือ Private Public Participation

ปัจจุบัน กิจการไฟฟ้าเสรีโดยภาคเอกชน ได้มีการดำเนินการแล้วในต่างประเทศหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย แคนาดา ฟินแลนด์ ทุกประเทศเล็งเห็นว่า กิจการไฟฟ้าเสรีจะช่วยลดการผูกขาด ทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในการผลิตไฟฟ้าและจัดส่งไฟฟ้า เพื่อสร้างความมั่นคงในระบบไฟฟ้าได้

๑.๓ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อกำหนดให้การผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนเป็นกิจการไฟฟ้าที่รัฐจะต้องอำนวยความสะดวก ให้เกิดขึ้น
 - ๒) เพื่อให้เอกชนด้วยกันสามารถทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าได้อย่างถูกต้องภายใต้ระเบียบหรือหลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้อง
 - ๓) เพื่อให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายเปิดโอกาสให้เอกชนสามารถใช้โครงข่ายระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้า ฝ่ายจำหน่ายเป็นทางผ่านของกระแสไฟฟ้า ถ้าจำเป็น และมีมาตรการการคิดค่าผ่านสายที่เป็นธรรม
 - ๔) เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทนผลิตไฟฟ้าได้อย่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพ สร้างเศรษฐกิจชุมชน
 - ๕) เพื่อสร้างความมั่นคงของกิจการไฟฟ้า และค่าไฟฟ้ามีราคาที่ไม่แพงเกินความจำเป็น
 - ๖) เพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้แหล่งพลังงาน ทรัพยากรในชุมชน ที่สามารถนำไปผลิตเป็นพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ดังนั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ จึงขอเสนอให้มีการปฏิรูปเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๔ สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข

๑.๔.๑ ปัญหารูปแบบของกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบัน

กิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นลักษณะที่เรียกว่า “ระบบผู้ซื้อรายเดียว” (Enhanced Single Buyer) ภายใต้การกำหนดนโยบาย โดยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) และภายใต้การกำกับของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานตามพระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐

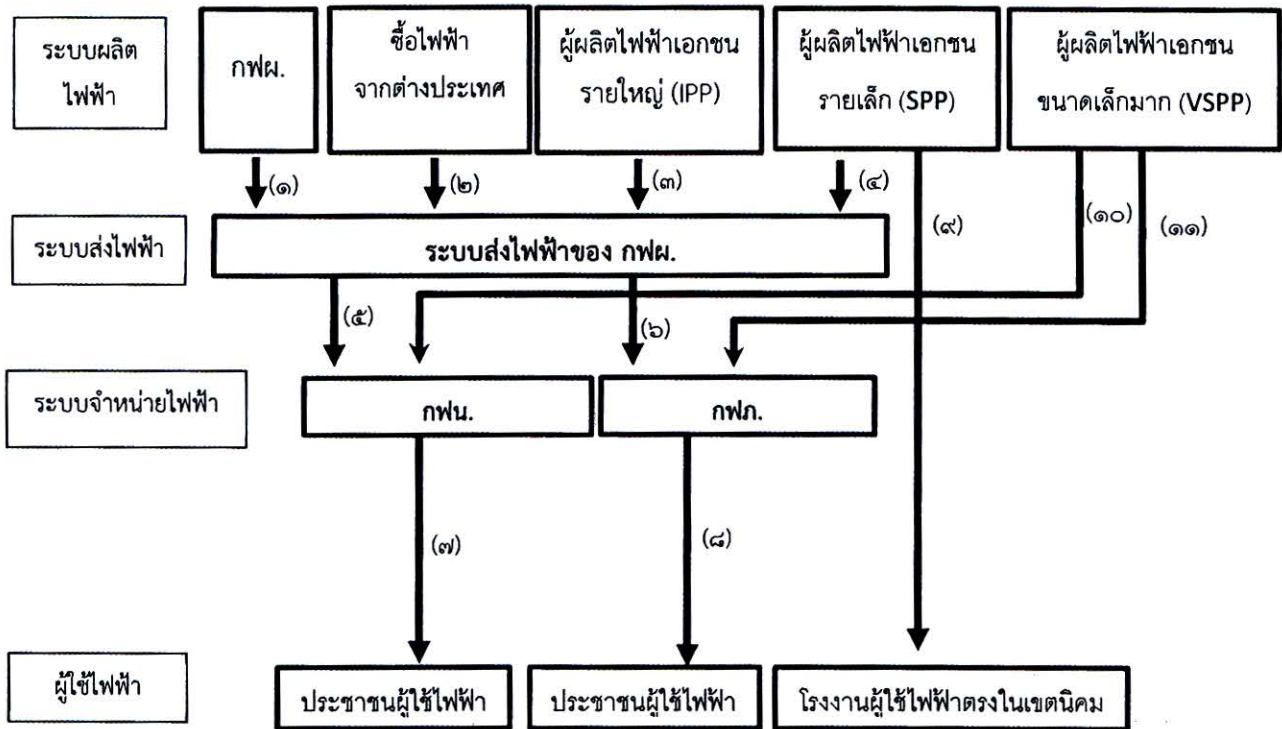
ผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว หมายถึง กลุ่มรัฐวิสาหกิจซึ่งได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

รูปภาพที่ ๑ แสดงลักษณะของกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งเป็นระบบผู้ซื้อรายเดียว (Enhanced Single Buyer) ในรูปภาพแสดงการขายพลังงานไฟฟ้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้ซื้อไฟฟ้า โดยหมายเลขที่ แสดงในรูปภาพมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (๑) โรงไฟฟ้าของ กฟผ. ส่งไฟฟ้าเข้าสู่ ระบบส่งไฟฟ้าของ กฟผ.
- (๒) โรงไฟฟ้าในต่างประเทศ ขายไฟฟ้าให้ กฟผ. โดยผ่านระบบส่งไฟฟ้าของ กฟผ.
- (๓) ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ (IPP) ขายไฟฟ้าให้ กฟผ. โดยผ่านระบบส่งไฟฟ้าของ กฟผ.
- (๔) ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (SPP) ขายไฟฟ้าให้ กฟผ. โดยผ่านระบบส่งไฟฟ้าของ กฟผ.
- (๕) กฟผ. ขายไฟฟ้าให้ กฟน.
- (๖) กฟผ. ขายไฟฟ้าให้ กฟภ.
- (๗) กฟน. ขายไฟฟ้าให้ ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้ารายย่อย เช่น บ้าน ร้านค้า โรงงาน
- (๘) กฟภ. ขายไฟฟ้าให้ ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้ารายย่อย เช่น บ้าน ร้านค้า โรงงาน

- (๙) ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (SPP) ขายไฟฟ้าให้ โรงงานผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตนิคมอุตสาหกรรม
- (๑๐) ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมาก (VSPP) ขายไฟฟ้าให้ กฟน. มาตรการราคาพิเศษ
- (๑๑) ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมาก (VSPP) ขายไฟฟ้าให้ กฟภ. มาตรการราคาพิเศษ

โครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นแบบ Enhanced Single Buyer

รูปภาพที่ ๑ ลักษณะของกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งเป็นระบบผู้ซื้อไฟฟ้ายรายเดียว (Enhanced Single Buyer) ในรูปแสดงการขายพลังงานไฟฟ้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้ซื้อไฟฟ้า

จากรูปภาพที่ ๑ จะเห็นได้ว่า กิจการซื้อขายไฟฟ้าทั้งหมด จะต้องผ่านรัฐวิสาหกิจคือ กฟผ. กฟน. และ กฟภ. เอกชนยังไม่สามารถซื้อขายไฟฟ้ากันเองหรือขายตรงให้กับประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าได้

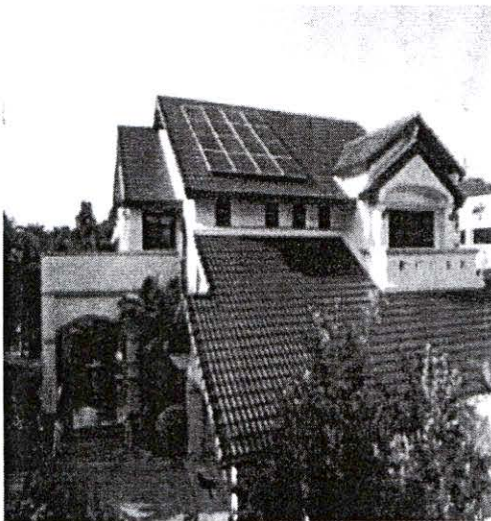
นอกจากนี้ ปริมาณไฟฟ้าที่จะผลิตก็ดี ปริมาณไฟฟ้าที่จะจำหน่ายก็ดี จะต้องดำเนินการตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ เท่านั้น

ดังนั้น รายงานฉบับนี้จึงเสนอให้มีการปรับปรุงระเบียบหรือกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้เอกชนสามารถประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทนและสามารถซื้อขายไฟฟ้าพลังงานทดแทนด้วยตนเองได้

๑.๔.๒ ปัญหาการจำกัดปริมาณไฟฟ้าที่เอกชนจะสามารถขายให้การไฟฟ้าในราคาพิเศษ

ในอดีตที่ผ่านมา ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมีราคาสูง ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องออกมาตรการส่งเสริมการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนด้วยราคาพิเศษ และนำค่าไฟฟ้าที่เรียกเก็บจากประชาชนทั่วไป (ค่า Ft) มาชดเชยจ่ายให้กับไฟฟ้าพลังงานทดแทน ดังนั้น จึงต้องมีการจำกัดปริมาณไฟฟ้าที่จะส่งเสริมและรับซื้อในแต่ละงวด หรือในแต่ละครั้ง จึงทำให้ปริมาณไฟฟ้าพลังงานทดแทนถูกจำกัดและเติบโตได้ยาก ในทางปฏิบัติจะต้องมีการคัดเลือกผู้ที่ได้รับสิทธิในการขายไฟฟ้าในราคาพิเศษ เช่น การจับสลาก การประมูล หรือ การสมัครก่อนได้ก่อน เป็นต้น

ดังนั้น หากมีการส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนอย่างเสรี โดยมีระเบียบหลักเกณฑ์รองรับ ก็จะทำให้เกิดการแข่งขันในการประกอบกิจการไฟฟ้าพลังงานทดแทน ซึ่งจะช่วยให้มีการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น และมีแนวโน้มที่ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนจะลดลง สามารถลดภาระค่าชดเชยที่จ่ายให้กับไฟฟ้าพลังงานทดแทนที่เรียกเก็บจากประชาชนทั่วไป

ผู้ที่ได้รับคัดเลือกแล้วเท่านั้น
จึงจะมีสิทธิผลิตและขาย
ไฟฟ้าพลังงานทดแทนให้การ
ไฟฟ้า ตามปริมาณที่กำหนด

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
PROVINCIAL ELECTRICITY AUTHORITY

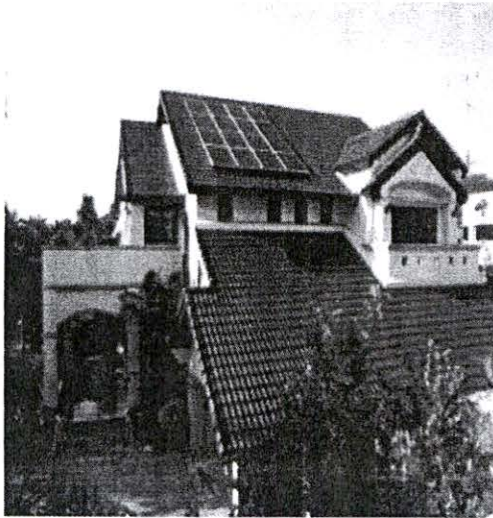
รูปภาพที่ ๒ ผู้ได้รับการคัดเลือกแล้วเท่านั้น จึงจะมีสิทธิผลิตและขายไฟฟ้าพลังงานทดแทนให้การไฟฟ้าตามปริมาณที่กำหนด

๑.๔.๓ ปัญหาการห้ามมิให้มีกระแสไฟฟ้าไหลย้อนขึ้นสู่ระบบของฝ่ายจำหน่าย ในกรณีที่ประชาชนแจ้งว่าจะผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนและจะใช้ไฟฟ้าที่ผลิตได้โดยไม่ขาย

ข้อได้เปรียบของการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนคือ การผลิตไฟฟ้าในบริเวณพื้นที่ที่มีแหล่งเชื้อเพลิง ปัจจุบันการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายมีระเบียบที่กำหนดให้ผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนที่ประสงค์จะใช้ไฟฟ้าที่ผลิตได้เองและเชื่อมต่อกับระบบของฝ่ายจำหน่าย (On Grid) จะต้องยื่นแบบคำขออนุญาตเชื่อมต่อกับระบบของฝ่ายจำหน่าย อย่างไรก็ตามระเบียบของการไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดังกล่าวยังกำหนดอีกว่า ห้ามมิให้มีไฟฟ้าไหลย้อนออกจากบ้านหรืออาคารขึ้นไปสู่ระบบของการไฟฟ้า ระเบียบดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพลังงานทดแทน

ตัวอย่าง กรณีการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์แบบติดตั้งบนหลังคาบ้านและอาคาร หรือโซลาร์รูฟ (Solar Roof) ที่ติดตั้งเพื่อจะใช้ไฟฟ้าที่ผลิตได้ภายในบ้านหรือในอาคารของตนเอง ซึ่ง

เรียกว่า ระบบ Self Consumption นั้น ในบางวันหรือบางช่วงเวลา หากไม่มีคนอยู่บ้าน หรือใช้ไฟฟ้าปริมาณน้อยกว่าปริมาณไฟฟ้าที่ผลิตได้ ก็จะทำให้มีพลังงานไฟฟ้าเหลือจากการใช้งาน และพลังงานไฟฟ้าส่วนเกินนั้น จะไหลเข้าสู่ระบบของฝ่ายจำหน่าย ตามระเบียบของการไฟฟ้าในปัจจุบัน จะต้องมีระบบที่ป้องกันไม่ให้มีพลังงานไหลย้อน เช่น การติดตั้งระบบรีเลย์อัตโนมัติไปสั่งให้โซลาร์รูฟหยุดการทำงาน หรือ ตัดวงจรการใช้งานของบ้าน หรือ อาคารออกจากระบบของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย ระบบดังกล่าวล้วนสร้างภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน และ ทำให้ไม่สามารถผลิตและใช้พลังงานทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รายงานฉบับนี้จึงขอเสนอให้พลังงานไฟฟ้าส่วนเกินดังกล่าวสามารถไหลย้อนเข้าสู่ระบบของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายได้ และการไฟฟ้าจะต้องรับซื้อไฟฟ้าส่วนเกินนั้นด้วยราคาที่เป็นธรรม

ถ้าแจ้งว่าจะใช้ไฟฟ้าที่ผลิต
ได้เอง
จะถูกห้ามมิให้มีไฟฟ้าไหล
ย้อนขึ้นเสาไฟฟ้า

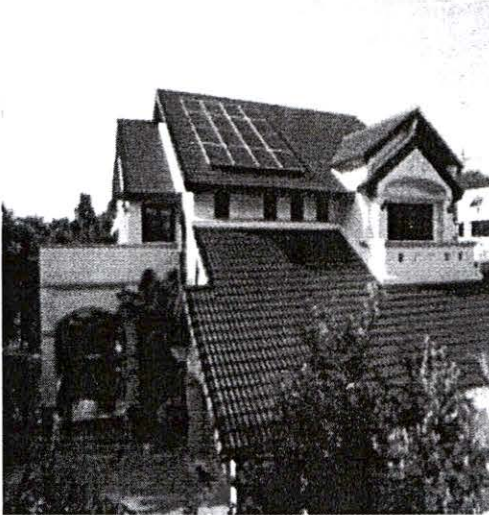
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
PROVINCIAL ELECTRICITY AUTHORITY

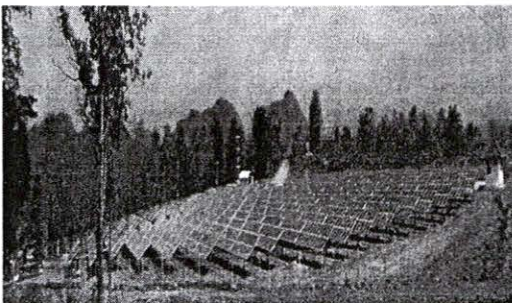
รูปภาพที่ ๓ การถูกห้ามมิให้มีไฟฟ้าไหลย้อนเข้าสู่ระบบจำหน่าย

๑.๔.๔ ปัญหาการห้ามมิให้เอกชนขายไฟฟ้าจากอาคารเขตแดนหนึ่งไปสู่อาคารอีกเขตแดนหนึ่ง

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากิจการไฟฟ้าในประเทศไทยอีกประเด็นหนึ่งคือ การไฟฟ้าไม่อนุญาตให้เอกชนผลิตไฟฟ้าและขายไฟฟ้าข้ามเขตแดน (บ้าน อาคาร) หนึ่งไปสู่เขตแดน (บ้าน อาคาร) อีกที่หนึ่ง ในขณะที่การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนสามารถผลิตได้ทั่วไปและสามารถผลิตด้วยปริมาณไม่ใหญ่มาก ดังนั้น จึงสมควรที่จะให้มีการแก้ไขระเบียบข้อห้ามดังกล่าว

ปัจจุบัน
ไม่อนุญาตให้เอกชน
ส่ง ให้ ขายไฟฟ้า ข้ามรั้ว
จากบ้านหนึ่ง
ไปสู่บ้านข้างเคียง

ปัจจุบัน
ไม่อนุญาตให้เอกชน
ส่ง ให้ ขายไฟฟ้า ข้ามรั้วจาก
สถานที่หนึ่ง
ไปสู่ อาคารใดๆ

รูปภาพที่ ๔ เอกชนไม่สามารถขายไฟฟ้าข้ามเขตแดนที่ดินของตนเองได้

๑.๔.๕ ปัญหาการใช้แหล่งพลังงาน ทรัพยากรของชุมชน ยังไม่คุ้มค่า

ในประเทศไทย มีแหล่งพลังงาน ทรัพยากรของชุมชนที่มีศักยภาพในการนำไปผลิตเป็นไฟฟ้า พลังงานทดแทนได้จำนวนมาก และกระจุกกระจายไปทั่วทุกภูมิภาค เช่น

พลังงานแสงอาทิตย์ มีความเข้มข้นใกล้เคียงกันในแต่ละจังหวัด เพราะประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณเส้นศูนย์สูตร ยังมีการนำพลังงานแสงอาทิตย์ไปใช้ประโยชน์ในการผลิตไฟฟ้า ค่อนข้างจะน้อย

แหล่งชีวมวล ได้แก่ เศษไม้ วัสดุเหลือใช้จากการเกษตร แกลบ ชานอ้อย ไม้โตเร็ว มีกระจายทั่วไปทั้งประเทศ ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมาก

ขยะชุมชน มีกระจายในทุกพื้นที่ ทุกเทศบาล ทุกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถรวบรวม นำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงผลิตเป็นไฟฟ้าได้ ปัจจุบันยังมีขยะที่เหลือและฝังกลบ ไม่ใช่ประโยชน์อยู่จำนวนมาก

ลม ในประเทศไทย มีพลังงานลมดีในพื้นที่ชายฝั่ง บนภูเขา สามารถใช้พลังงานลมไปขับเคลื่อนระบบผลิตไฟฟ้าด้วยกังหันลมได้

ก๊าซชีวภาพซึ่งสามารถผลิตได้จากน้ำเสียอุตสาหกรรม มูลสัตว์ สามารถนำก๊าซชีวภาพไปเป็นเชื้อเพลิงความร้อนเพื่อผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน ประเทศไทยมีแหล่งก๊าซชีวภาพกระจายทุกภูมิภาค ปริมาณมาก เมื่อมีส่วนเกินหลังจากการใช้งาน จะต้องปล่อยทิ้งออกไปสู่สภาพแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม มาตรการการส่งเสริมไฟฟ้าพลังงานทดแทนในปัจจุบัน ยังมีข้อจำกัดว่า ผู้ที่ประสงค์จะผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานทดแทนต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะต้องสมัครเข้าโครงการรับซื้อไฟฟ้าซึ่งมีปริมาณจำกัดตามประกาศ หรือหากใช้ไฟฟ้าที่ผลิตได้เอง ก็ไม่สามารถที่จะขายไฟฟ้าส่วนเกินให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายได้หากมีปริมาณพลังงานไฟฟ้าที่เหลือ

ด้วยสภาพดังกล่าวข้างต้น จึงกล่าวได้ว่า ระบบการบริหารจัดการแหล่งพลังงานทดแทน แหล่งทรัพยากรพลังงานที่อยู่จำนวนมากในชุมชนต่างๆ จึงเป็นการยังไม่คุ้มค่า สมควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ชุมชนต่างๆ สามารถผลิต จำหน่าย และใช้ไฟฟ้าพลังงานทดแทนได้อย่างคุ้มค่า ไม่ทิ้งให้เสียเปล่า การเปิดให้ชุมชนสามารถประกอบกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน จะทำให้ชุมชนได้มีพลังงานไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ ชุมชนจะมีรายได้จากการจำหน่ายไฟฟ้าซึ่งกันและกัน ชุมชนจะสามารถใช้แหล่งทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เป็นภาระที่จะต้องกำจัดหรือปล่อยให้แหล่งพลังงาน เช่น ขยะ ชีวมวล ทำลายสภาพแวดล้อมในชุมชน

๒. วิธีการปฏิรูป

๒.๑ การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ

คณะกรรมการฯ ได้จัดให้มีการศึกษาและรับฟังข้อมูล ความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท สมาคม นักวิชาการ นักลงทุน ฯลฯ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(๑) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานดำเนินการโครงการผลิตไฟฟ้าแบบ Off Grid ด้วยพลังน้ำขนาดเล็ก ร่วมกับชุมชนและขายไฟฟ้าให้แก่ชุมชน โดยไม่ได้ใช้ระบบโครงข่ายของการไฟฟ้า เป็นตัวอย่างหนึ่งของการผลิตไฟฟ้าแบบเสรีแบบ Off Grid

สำหรับในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่มี “โครงการนำร่องโซลาร์รูฟเสรี” นั้น เป็นการทดลองเก็บข้อมูล จึงกำหนดเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะโครงการนี้ว่า ถ้ามีไฟฟ้าไหลย้อนขึ้นระบบของการไฟฟ้าฯ เจ้าของโซลาร์รูฟจะไม่มีรายได้จากการขายไฟฟ้า และมีมิเตอร์ไม่ใช่แบบ Net Metering กล่าวคือ มิเตอร์จะไม่หมุนถอยหลัง

(๒) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.)

สนพ. มีแนวความคิดที่จะให้ทยอยมีการเปิดกิจการผลิตไฟฟ้าเสรีอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะผสมผสานกับเทคโนโลยีของ Smart Grid ดังนั้น ข้อเสนอของการขับเคลื่อนการปฏิรูปการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีครั้งนี้ จึงมีโอกาสดังเกิดขึ้นได้ ควรคำนึงว่า การส่งเสริมต่างๆ จะไม่ทำให้เกิดภาระค่าไฟฟ้าของประชาชน ไม่เป็นภาระของการลงทุนก่อสร้างระบบโครงข่ายมากเกินไป ถ้าจะให้มีการขายไฟฟ้าจากกิจการไฟฟ้าเสรีเข้าระบบ Grid อาจจะพิจารณาราคาที่ต้นทุนเกิดจากค่าเชื้อเพลิงโดยหักเงินลงทุนออกไปเป็นต้น

(๓) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สกพ.)

สกพ. กำลังพิจารณาให้มีระบบ Third Party Access ซึ่งเป็นระบบที่อนุญาตให้บุคคลที่ ๓ สามารถใช้ระบบสายส่ง สายจำหน่ายเป็นทางผ่านในการส่งพลังงานไฟฟ้าไปยังผู้ใช้ไฟฟ้า

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ สกพ. ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อรับฟังความคิดเห็นประเด็นการเปิดให้เอกชนสามารถผลิตและซื้อขายไฟฟ้าจากโซลาร์รูฟ ผู้เข้าประชุมทั้งหมดให้ความเห็นว่า สมควรที่จะเร่งรัดเปิดให้เอกชนด้วยกันเองสามารถซื้อขายไฟฟ้าจากโซลาร์รูฟได้ในลักษณะ Business to Business หรือ Private Public Participation และให้การไฟฟ้าแก้ไขระเบียบต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคออกไปทั้งหมด

(๔) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)

ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตไฟฟ้าในระยะยาว ปัจจุบัน มีแผน PDP ๒๕๕๘ ไว้แล้ว ดังนั้น หากจะมีการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าแบบเสรีจากพลังงานทดแทน ก็คงจะต้องมีการปรับปรุงแผน PDP ดังกล่าว และต้องพิจารณาเกี่ยวกับผลกระทบต่อความมั่นคง และต้นทุนค่าไฟฟ้า

(๕) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)

กฟภ. ยินดีปฏิบัติตามระเบียบของ สกพ.

(๖) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.)

กฟน. เห็นว่า ถ้าเป็นการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทน และส่งเสริมให้เกิดแบบเสรีก็อาจเป็นไปได้ และควรมีรายละเอียดต่างๆ ทางเทคนิคเพื่อความปลอดภัย และต้องมีกระบวนการกำกับดูแลให้มีมาตรฐาน

(๗) กรมทางหลวง

กรมทางหลวงไม่อนุญาตให้เอกชนมาขอใช้เขตทางในการก่อสร้างระบบสายส่งสายจำหน่าย ถ้าหากเอกชนมีความประสงค์ที่จะลงทุนเอง ก็อาจใช้วิธีให้บริจาคมเสาสถาและระบบสายส่งสายจำหน่ายไฟฟ้าแก่การไฟฟ้า

(๘) กรมทางหลวงชนบท

กรมทางหลวงชนบท สามารถอนุญาตให้เอกชนก่อสร้างระบบสายจำหน่ายไปตามแนวทางหลวงชนบทได้ โดยใช้พื้นที่ก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๙) สมาคมอุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์ไทย (TPVA)

ผู้แทนจากสมาคมอุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์ไทย (Thai Photovoltaic Industries Association) ให้ความเห็นว่า ระยะเวลาต่างๆ การไฟฟ้าต่างๆ มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบต่างๆ (Grid Code) ที่เกี่ยวกับการขออนุญาตการเชื่อมระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนกับระบบของการไฟฟ้าให้มีความยุ่งยากมากขึ้น หลายประเด็น เช่น

- กรณีใช้ไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานทดแทนแบบใช้เอง (Self Consumption) ต้องมีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไม่ให้มีไฟฟ้าไหลย้อนขึ้นไปสู่ของระบบของการไฟฟ้า
- ต้องมีการติดตั้งเครื่องวัดคุณภาพไฟฟ้า (Power Quality Meter) ณ จุดเชื่อมต่อการไฟฟ้า ทำให้ต้นทุนในการลงทุนสูงขึ้นมาก ควรที่จะกำหนดว่าพลังงานทดแทนขนาดมากกว่าเท่าใด จึงจะต้องใช้อุปกรณ์ดังกล่าว
- ในการลงทุน กรณีที่ผู้ลงทุนไม่ใช่เจ้าของอาคาร เข้าไปเป็นผู้เช่าหลังคาและเป็นเจ้าของโซลาร์รูฟ แต่ระเบียบของการไฟฟ้า กำหนดว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเชื่อมต่อได้ จะต้องเป็นผู้ซื้อไฟฟ้า (ผู้ใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้า) จากการไฟฟ้าเท่านั้น จึงทำให้การลงทุนแบบเช่าหลังคาอาคารไม่สามารถเกิดขึ้นได้

(๑๐) ผู้ลงทุนโรงไฟฟ้าชีวมวล

ผู้ลงทุนโรงไฟฟ้าชีวมวลเห็นด้วยที่จะส่งเสริมให้มีกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับ VSPP ไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานให้สามารถส่งผ่านเข้าไปในระบบของการไฟฟ้า และให้การไฟฟ้าคิดค่าส่งผ่านพลังงานไฟฟ้า (Wheeling Charge) ที่เป็นธรรม

(๑๑) ผู้ลงทุนโรงไฟฟ้าพลังงานลม

มีบางโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานลมที่เข้าไปก่อสร้างในพื้นที่ห่างไกลจากชุมชน และต้องมีการก่อสร้างสายส่ง สายจำหน่ายเป็นระยะทางไกลหลายสิบกิโลเมตร และต้องอาศัยเขตทางของกรมทางหลวงเป็นแนวปักเสาพาดสายไฟฟ้า กรมทางหลวงไม่อนุญาตให้เอกชนใช้เขตทางในการปักเสาพาดสายไฟฟ้า ดังนั้นโครงการเช่นนั้นจึงใช้วิธีการบริจาคมเสาสายไฟฟ้าที่เอกชนก่อสร้างตามแนวเขตทางหลวงให้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จึงจะสามารถขายไฟฟ้าในระยะทางไกลๆ ได้

๒.๒ ข้อเสนอการปฏิรูป**๒.๒.๑ ให้กำหนดรูปแบบต่างๆ ของกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน**

รูปแบบของกิจการผลิตและขายไฟฟ้าเสรีที่ผลิตจากพลังงานทดแทนที่มีขนาดเล็ก (SPP ขนาด ๑๐-๑๐๐ เมกะวัตต์) และขนาดเล็กมาก (VSPP ขนาดไม่เกิน ๑๐ เมกะวัตต์) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ โดยมีเงื่อนไขให้สอดคล้องตามข้อกำหนดทางเทคนิคที่การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกำหนด

ประเภทและรูปแบบต่างๆ ของผู้ผลิตผู้ขายไฟฟ้าและผู้ซื้อไฟฟ้าในกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน แสดงในรูปแบบที่ ๕ และตารางที่ ๑ และมีรายละเอียดดังนี้

- ก. ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ ประชาชน
ผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย (กลุ่ม ๑)
- ข. ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ ประชาชน
ผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย (กลุ่ม ๒)
- ค. ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กที่ใช้พลังงานทดแทน (SPP) ขายไฟฟ้าให้ ผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตนิคม
อุตสาหกรรม
- ง. ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ ผู้ใช้ไฟฟ้าใน
เขตนิคมอุตสาหกรรม
- จ. ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย ผลิตและขายไฟฟ้าให้ ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย ด้วยกันเอง
เช่น การผลิตไฟฟ้าด้วยโซลาร์รูฟ
- ฉ. ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ การไฟฟ้า
นครหลวง
- ช. ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP) ขายไฟฟ้าให้แก่ การไฟฟ้า
ส่วนภูมิภาค

**๒.๒.๒ ให้ กกพ. ใช้อำนาจ และหน้าที่ออก “ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้
พลังงานทดแทนในระดับชุมชน”**

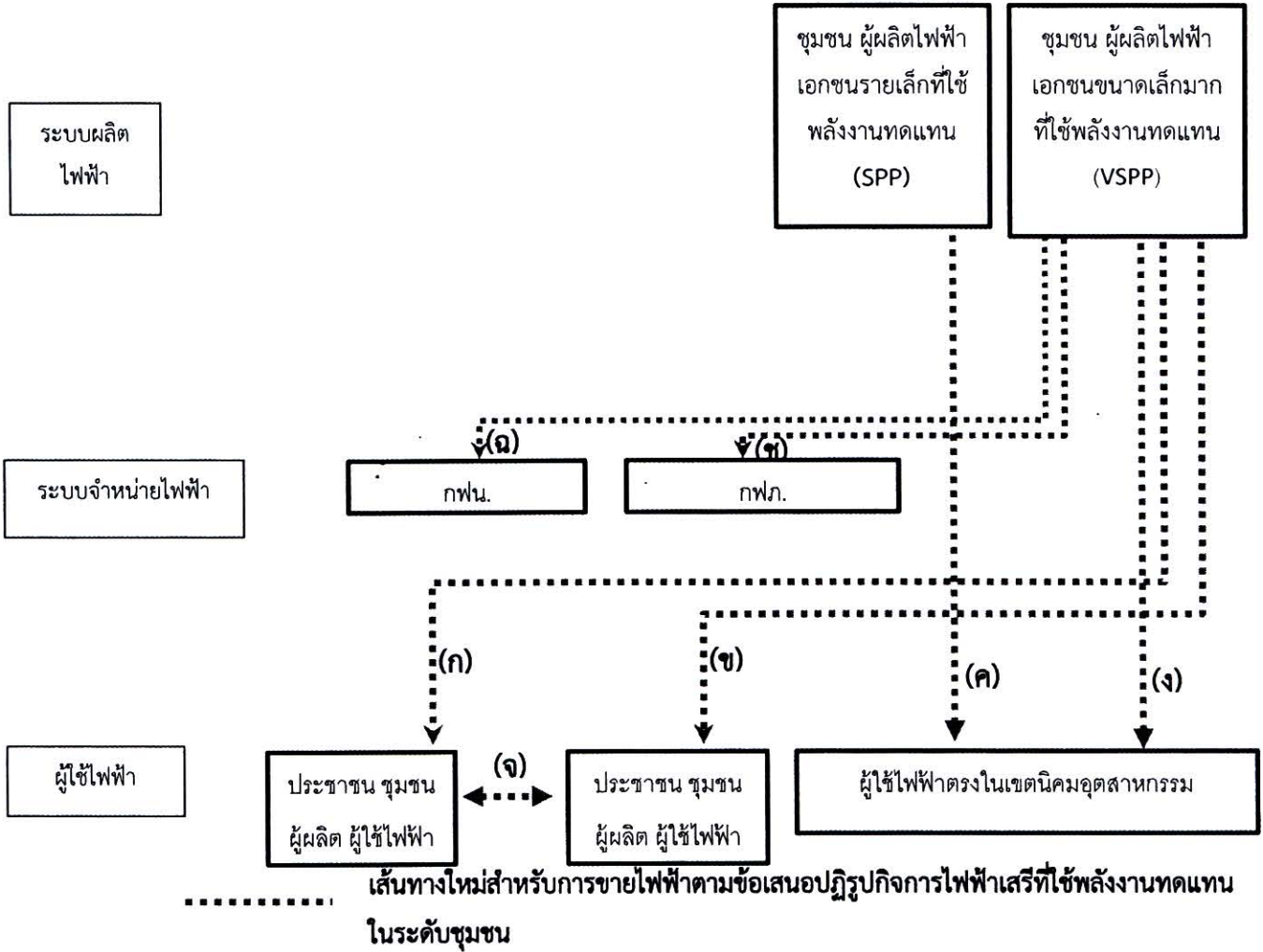
คณะกรรมการฯ ขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านพลังงาน ขอเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับ
กิจการพลังงานออก “ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” โดยมี
แนวทาง ดังนี้

๑. กำหนดประเภทของแหล่งพลังงานทดแทน เครื่องกำเนิดไฟฟ้า และ ขนาดกำลังไฟฟ้าสูงสุด
ที่เข้าโครงการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน
๒. กำหนดรูปแบบ วิธีการจัดส่งพลังงานไฟฟ้า ซึ่งอาจใช้โครงข่ายของการไฟฟ้า
ฝ่ายจำหน่าย หรือใช้โครงข่ายที่ภาคเอกชนก่อสร้างขึ้นใหม่
๓. เร่งรัดให้มีการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อ การใช้บริการ และการปฏิบัติการ ระบบ
โครงข่ายไฟฟ้าโดยเร็ว รวมถึงการกำหนดอัตราค่าบริการ ในการใช้หรือการเชื่อมต่อที่เหมาะสม และเป็นธรรม
๔. ในกรณีที่จะต้องก่อสร้างระบบจำหน่ายในเขตระบบจำหน่ายของการไฟฟ้า
ฝ่ายจำหน่าย ที่ใช้เขตทางของทางหลวง ทางหลวงชนบท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ให้เสนอแนะรูปแบบ
วิธีการที่จะสามารถใช้โครงข่ายดังกล่าวได้
๕. กำหนดรูปแบบมาตรฐานของโครงข่ายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของการไฟฟ้า เพื่อ
ความปลอดภัยและความมั่นคงของโครงข่ายไฟฟ้า
๖. ส่งเสริมให้มีการเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน และนำกลับมาใช้ใหม่
๗. การขายไฟฟ้า การซื้อไฟฟ้าในโครงการฯ ต้องไม่เป็นภาระค่าไฟฟ้าของประชาชน
ลดภาระการสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ของภาครัฐ ไม่เป็นภาระต่อการลงทุนของการไฟฟ้า
๘. กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาของการยื่นเอกสาร การสมัครเข้าโครงการ
๙. กำหนดกลไกให้มีหน่วยงานที่จะสามารถให้คำปรึกษาในการดำเนินการ และบริหารโครงการ
กิจการไฟฟ้าเสรี

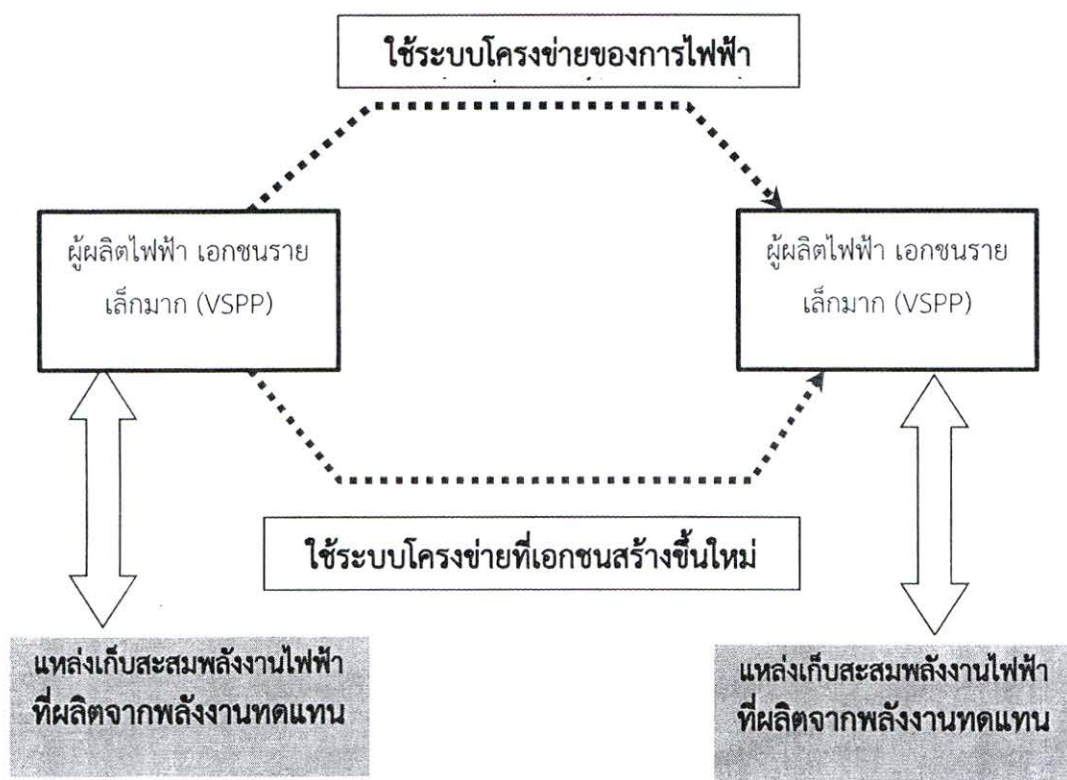
ตารางที่ ๑ ประเภทและรูปแบบต่างๆ ของผู้ผลิตผู้ขายไฟฟ้าและผู้ซื้อไฟฟ้าในกิจการไฟฟ้าเสรี
ที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน

รูปแบบ	ผู้ผลิตไฟฟ้า	ผู้ซื้อไฟฟ้า
(ก)	เอกชนผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP)	ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย (กลุ่ม ๑)
(ข)	เอกชนผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP)	ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย (กลุ่ม ๒)
(ค)	ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กที่ใช้พลังงานทดแทน (SPP)	ผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตนิคมอุตสาหกรรม
(ง)	ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP)	ผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตนิคมอุตสาหกรรม
(จ)	ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย	ประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย
(ฉ)	ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP)	การไฟฟ้านครหลวง
(ช)	ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กมากที่ใช้พลังงานทดแทน (VSPP)	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

รูปแบบที่เสนอให้มีการปฏิรูป การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน

รูปภาพที่ ๕ ประเภทและรูปแบบต่างๆ ของผู้ผลิตผู้ขายไฟฟ้าและผู้ซื้อไฟฟ้าในกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน

รูปภาพที่ ๖ รูปแบบของการใช้โครงข่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้า หรือ ใช้โครงข่ายไฟฟ้าที่เอกชนสร้างขึ้นใหม่ และการสร้างแหล่งเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน

๒.๒.๓ ให้ส่งเสริมเป็นสองระยะ คือ ระยะแรกให้ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนขนาดเล็กมาก (VSPP) นำร่องก่อน ต่อจากนั้น ในระยะที่สองจึงพิจารณาส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนขนาดเล็ก (SPP) ในลำดับต่อไป

๓. กำหนดระยะเวลาการปฏิรูป

กิจกรรม	เดือนที่							
	๑-๓	๔-๖	๗-๙	๑๐-๑๒	๑๓-๑๕	๑๖-๑๘	๑๙-๒๑	๒๒-๒๔
ระยะที่ ๑								
รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ	*							
ระยะที่ ๒								
จัดทำ ร่างระเบียบการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน		*						
ระยะที่ ๓								
ประกาศใช้ ระเบียบการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน			*					
ติดตามและประเมินผล				*	*	*	*	*

๔. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	รับผิดชอบหลัก	เกี่ยวข้อง
๑	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน	√	
๒	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	√	
๓	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	√	
๔	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	√	
๕	การไฟฟ้านครหลวง	√	
๖	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	√	
๗	กรมทางหลวง		√
๘	กรมทางหลวงชนบท		√
๙	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น		√
๑๐	กรมโยธาธิการและผังเมือง		√
๑๑	กรมโรงงานอุตสาหกรรม		√
๑๒	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน		√
๑๓	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย		√
๑๔	สถาบันการศึกษา		√
๑๕	สถาบันการเงิน		√
๑๖	สมาคมที่เกี่ยวข้อง		√

๕. แหล่งที่มาของงบประมาณ

ใช้งบจากกระทรวงพลังงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วมโครงการ

๖. ข้อเสนอแนะ

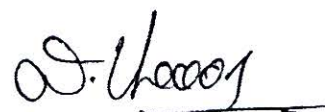
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านพลังงาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอเสนอ รายงานเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ประเทศไทยจะมีความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น
- ๒) จะทำให้เกิดการตื่นตัวจากประชาชน ชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการผลิต จำหน่าย และใช้พลังงานทดแทน
- ๓) จะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้านพลังงานที่มีอยู่ในชุมชน ทั่วประเทศเกิดประโยชน์สูงสุด
- ๔) จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ประชาชน ชุมชน ทั่วไปดีขึ้นจากวิถีจักรห่วงโซ่พลังงานทดแทน
- ๕) จะทำให้การบริหารจัดการพลังงานมีเสถียรภาพดีขึ้น
- ๖) ลดมูลค่าการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ
- ๗) ประเทศไทยจะมีผลงานส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจกในประชาคมโลกอย่างสง่า และมีความภาคภูมิใจ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน จึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

พลเอก

(สราวุฒิ ชลออยู่)

เลขาธิการกรรมการ

ตารางสรุปรายงานของคณะกรรมการฯ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลาการปฏิรูป	แหล่งที่มาของงบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พ.ร.บ. หรือร่าง พ.ร.บ. (ถ้ามี)
การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน	คณะกรรมการฯ ขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านพลังงานจึงเสนอรายงานเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” เพื่อให้มีการปฏิรูปกิจการไฟฟ้า ด้วยการเปิดโอกาสและเชิญชวนให้เอกชนเข้ามาลงทุนในกิจการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนโดยไม่ต้องให้รัฐจัดหาเงินมาซื้อไฟฟ้าในราคาพิเศษ แต่ให้เอกชนสามารถขายไฟฟ้าที่ผลิตได้ให้แก่เอกชนด้วยกันเอง โดยให้เอกชนทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากันเองอย่างเสรี เปิดโอกาสให้เอกชนสามารถส่งกระแสไฟฟ้าจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งได้อย่างเสรี และกำหนดให้การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคยินยอมให้เอกชนสามารถใช้โครงข่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้าเป็น	<p>๑. รูปแบบของกิจการผลิตและขายไฟฟ้าเสรีที่ผลิตจากพลังงานทดแทนที่มีขนาดเล็ก (SPP ขนาด ๑๐-๑๐๐ เมกะวัตต์) และขนาดเล็กมาก (VSPP ขนาดไม่เกิน ๑๐ เมกะวัตต์) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ โดยมีเงื่อนไขให้สอดคล้องตามข้อกำหนดทางเทคนิคที่การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกำหนด</p> <p>๒. ให้ กกพ. ใช้อำนาจ และหน้าที่ออก “ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน”</p> <p>คณะกรรมการฯ ขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านพลังงาน ขอเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานออก “ระเบียบว่า</p>	๑ - ๒๔ เดือน	ใช้งบจากกระทรวงพลังงาน เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วมโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน - สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - การไฟฟ้านครหลวง - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - กรมทางหลวง - กรมทางหลวงชนบท 	คณะกรรมการฯ ขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านพลังงาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอเสนอรายงานเรื่อง “การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป	

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พ.ร.บ. หรือร่าง พ.ร.ป. (ถ้ามี)
	<p>ผ่านสายของกระแสไฟฟ้าและให้เอกชนจ่ายค่าผ่านสายที่เป็นธรรมให้แก่การไฟฟ้า</p> <p>การประกอบกิจการไฟฟ้าโดยเอกชนอย่างเสรีดังกล่าวข้างต้นอาจเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Liberization หรือ Business to Business (B to B) หรือ Private Public Participation</p>	<p>ด้วยการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน” โดยมีแนวทาง ดังนี้</p> <p>๑) กำหนดประเภทของแหล่งพลังงานทดแทน เครื่องกำเนิดไฟฟ้า และ ขนาดกำลังไฟฟ้าสูงสุดที่เข้าโครงการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน</p> <p>๒) กำหนดรูปแบบ วิธีการจัดส่งพลังงานไฟฟ้า ซึ่งอาจใช้โครงข่ายของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย หรือใช้โครงข่ายที่ภาคเอกชนก่อสร้างขึ้นใหม่</p> <p>๓) เร่งรัดให้มีการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อ การใช้บริการ และการปฏิบัติการ ระบบโครงข่ายไฟฟ้าโดยเร็ว รวมถึงการกำหนดอัตราค่าบริการ ในการใช้หรือการเชื่อมต่อที่เหมาะสม และเป็นธรรม</p> <p>๔) ในกรณีที่จะต้องก่อสร้างระบบจำหน่ายในเขตรบบจำหน่ายของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย ที่ใช้เขต</p>			<ul style="list-style-type: none"> - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมโยธาธิการและผังเมือง - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - สถาบันการศึกษา - สถาบันการเงิน - ส ม า ค ม ที่เกี่ยวข้อง 		

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พ.ร.บ. หรือร่าง พ.ร.ป. (ถ้ามี)
		<p>ทางของทางหลวง ทางหลวง ชนบท ท่อครปกรองส่วนท้องถิ่น ก็ให้เสนอแนะรูปแบบ วิธีการที่จะ สามารถใช้โครงข่ายดังกล่าวได้</p> <p>๕) กำหนดรูปแบบมาตรฐานของ โครงข่ายเพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรฐานของการไฟฟ้า เพื่อความ ปลอดภัยและความมั่นคงของ โครงข่ายไฟฟ้า</p> <p>๖) ส่งเสริมให้มีการเก็บสะสม พลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงาน ทดแทน และนำกลับมาใช้ใหม่</p> <p>๗) การขายไฟฟ้า การซื้อไฟฟ้าใน โครงการฯ ต้องไม่เป็นภาระค่า ไฟฟ้าของประชาชนลดภาระการ สร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ของ ภาครัฐ ไม่เป็นภาระต่อการลงทุน ของการไฟฟ้า</p> <p>๘) กำหนดขั้นตอนและระยะเวลา ของการยื่นเอกสาร การสมัครเข้า โครงการ กำหนดกลไกให้มี หน่วยงานที่จะสามารถให้ คำปรึกษาในการดำเนินการ และ บริหารโครงการกิจการไฟฟ้าเสรี</p>					

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พ.ร.บ. หรือร่าง พ.ร.ป. (ถ้ามี)
		<p>๓. ให้ส่งเสริมเป็นสองระยะ คือ ระยะแรกให้ส่งเสริมกิจการไฟฟ้า เสรีที่ใช้พลังงานทดแทนขนาดเล็ก มาก (VSPP) นำร่องก่อน ต่อจากนั้น ในระยะที่สองจึง พิจารณาส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ ใช้พลังงานทดแทนขนาดเล็ก (SPP) ในลำดับต่อไป</p>					

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านพลังงาน

รายชื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

๑. นายศุภกิจ นาคกรพรพ	ประธานกรรมการ
๒. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	กรรมการและที่ปรึกษากรรมการ
๕. พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	กรรมการและที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	โฆษกกรรมการ คนที่หนึ่ง
๗. พลตำรวจเอก วีระชัย ทรงเมตตา	โฆษกกรรมการ คนที่สอง
๘. นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	กรรมการ
๙. นายเสรี อติภักตะ	กรรมการ
๑๐. นายกษิติศ อาชวคุณ	กรรมการ
๑๑. นายอนุสร จิรพงศ์	กรรมการ
๑๒. นายประภาศ คงเอียด	กรรมการ
๑๓. นายกษิติเดชธนทัต เสกขุนทด	กรรมการ
๑๔. พลเอก สรวุฒิ ชลอยุธยา	เลขาธิการกรรมการ
๑๕. นายสุนชัย คำณนเศรษฐ์	ผู้ช่วยเลขาธิการกรรมการ

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะกรรมการจัดการขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการไฟฟ้า
พลังงานทดแทน และการอนุรักษ์พลังงาน
ในคณะกรรมการจัดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

**รายชื่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการไฟฟ้า
พลังงานทดแทน และการอนุรักษ์พลังงาน**

๑.	ศาสตราจารย์ดุษิต เครื่องงาม	ประธานอนุกรรมการ
๒.	นายสุนชัย คำณนเศรษฐ์	รองประธานอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓.	นายสุรินทร์ จิรวชิษฐ์	รองประธานอนุกรรมการ คนที่สอง
๔.	นายกษิติศ อาชวคุณ	อนุกรรมการ
๕.	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	อนุกรรมการ
๖.	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	อนุกรรมการ
๗.	นายอำนาจ ทองสถิตย์	อนุกรรมการ
๘.	นายมงคล สกกุลแก้ว	อนุกรรมการ
๙.	นายสุรเดช เตียวตระกูล	อนุกรรมการ
๑๐.	นายพิชัย ถิ่นสันติสุข	อนุกรรมการ
๑๑.	นายศักดิ์ชัย เข็มทอง	อนุกรรมการ
๑๒.	นายชูศักดิ์ วงษ์สวัสดิ์	อนุกรรมการ
๑๓.	พลตำรวจเอก วีระชัย ทรงเมตตา	อนุกรรมการและเลขานุการอนุกรรมการ
๑๔.	นายกษิติเดชธนทัต เสกขุนทด	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการ

ภาคผนวก ค

รายชื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

รายชื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

๑. นายจักรพันธ์ จันทระเจริญ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการพลังงาน
๒. นางสาวธัญญรัตน์ ม่วงศิริ	วิทยากรชำนาญการ
๓. นางสาวพัชรินทร์ อิมพันธ์	วิทยากรชำนาญการ
๔. นายลอราช บุญศิริ	วิทยากรชำนาญการ
๕. นายเจริญพร มุลวงศ์	นิติกรชำนาญการ
๖. นายกิตติพงษ์ คงเรือง	นิติกรชำนาญการ
๗. นายอำพล ปั้นม่วง	นิติกรปฏิบัติการ
๘. นางสาวกัญญ์จิรา มนัสไชยกุล	นิติกรปฏิบัติการ
๙. นายกวีภพ เหล่ากุลประสิทธิ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๐. นางสาวเพ็ญพัทธ์ พัดจีบ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๑. นางปาลิตา วราฮิศกุล	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลอาวุโส
๑๒. นางสาววัชรินทร์ เทศสมบูรณ์	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

ภาคผนวก ง

ข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. ความสำคัญ

การศึกษากิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน เพื่อส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชน

๒. การประชุมคณะอนุกรรมการฯ โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๕ หน่วยงาน สรุปได้ดังนี้

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

๑. นายสุรีย จรุงศักดิ์ รักษาการผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพลังงาน
แสงอาทิตย์

๒. นายเรืองเดช ปันดวง ผู้อำนวยการสำนักวิจัย ค้นคว้าพลังงาน

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

นายพฤษ วงศ์เนศ ผู้ช่วยผู้ว่าการแผนงาน

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

๑. นายเลิศชาย แก้ววิเชียร ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมพลังงานทดแทนและ
อนุรักษ์พลังงาน

๒. นายณัฐวุฒิ สิริแสงสว่าง ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองส่งเสริมพลังงานทดแทน
และผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก

การไฟฟ้านครหลวง

๑. นายมนัส อรุณวัฒนาพร ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบ

๒. นายพรศักดิ์ อุดมทรัพย์ากุล ผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจ

๓. นางสาวปิ่นทิพย์ ทรัพย์สุทธิ ผู้อำนวยการกองบริหารนโยบายเศรษฐกิจ
พลังงาน

๔. นายอำพล สงวนวงศ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองอัตราค่าไฟฟ้าและ
พยากรณ์พลังไฟฟ้า

สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

๑. นายมนยศ วรรณะภูติ ผู้อำนวยการฝ่ายแผนและกำกับกิจการจัดหา
พลังงาน

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

๑. นายประเสริฐ สิ้นสุนประเสริฐ รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผน
พลังงาน

๒. นางสาวดาวทิพย์ วานิชานนท์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

กรมทางหลวง

๑. นายอภิรักษ์ วัชรวิฑูร วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ

๒. นายอัศวิน แยมประเสริฐเกล้า วิศวกรโยธาปฏิบัติการ

กรมทางหลวงชนบท

๑. นายวิศว์ รัตนโชติ

๒. นายณรงค์ คู่บารมี

บริษัท วินด์ เอ็นเนอร์ยี โฮลดิ้ง จำกัด

๑. นายภูณพพล ภูพิพัฒน์

๒. Mr.JEREMY WARMAN

๓. นางสาวพลอย สีเหลืองอ่อน

บริษัท กัลฟ์ อิเล็กตริก จำกัด (มหาชน)

๑. นายบุญชัย ภิราติ

๒. นายณัฐวุฒิ วรินทรา

๓. นางสาวศศิชา ลักษณะโกเศศ

บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)

นายณรงค์ชัย วิสูตรชัย

กลุ่มมิตรผล ธุรกิจไฟฟ้า

๑. นายอานัติ ยศปัญญา

๒. นายสุเทพ เล้ารัตนบุรพา

๓. นายวิรัตน์ ทวีปิยมาภรณ์

กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน สภาอุตสาหกรรมฯ

๑. นายนที สิทธิประศาสน์

๒. นายอาทิตย์ เวชกิจ

สมาคมไบโอแก๊ส

๑. นายลิขิต นิมตระกุล

๒. นายผจญ ศรีบุญเรือง

๓. นายอุดมศักดิ์ โลหิตพิทักษ์

๔. นางสาวจันทร์เพ็ญ เจียมสมัย

สมาคมอุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์ไทย

๑. นายภูวดล สุนทรวิภาค

๒. นายธีรศักดิ์ วงจันทร์ศิลป์

วิศวกรใหญ่ด้านบำรุงรักษาทางและสะพาน

ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาโครงการ

วิศวกรไฟฟ้า

ผู้ติดตาม

กรรมการบริษัท กัลฟ์ อิเล็กตริก จำกัด (มหาชน)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรม

ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาโครงการ

ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ฝ่ายรัฐสัมพันธ์และ
ประชาสัมพันธ์

กรรมการผู้จัดการธุรกิจไฟฟ้า

ผู้อำนวยการองค์กรสัมพันธ์

เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มพลังงาน

รองประธานกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน

รองประธานกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน

นายกสมาคม

รองนายกสมาคม

ที่ปรึกษา

เลขาธิการ

เลขาธิการสมาคมอุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์
ไทย

กรรมการ

๓. ผลการประชุมของคณะอนุกรรมการฯ จำนวน ๙ ครั้ง

๓.๑ ครั้งที่ ๔๖ วันอังคารที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าพลังงานทดแทนแบบยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

ลำดับ	เนื้อหา	สภาพปัจจุบัน	ข้อเสนอปฏิรูป
๑.	Self Consumption แบบเชื่อมต่อ	ห้ามมีไฟฟ้าไหลย้อน	อนุญาตให้มีไฟฟ้าไหลย้อนได้ (ไม่เกินปริมาณที่กำหนด)
		ไม่มีการรับซื้อไฟฟ้าที่ไหลย้อน	ให้รัฐรับซื้อไฟฟ้าที่ไหลย้อน (ตามอัตราราคาที่กำหนด)
		ห้ามเก็บสะสมพลังงานที่ผลิตได้	อนุญาตให้เก็บสะสมพลังงาน และนำกลับมาใช้แบบเชื่อมต่อได้
		ไม่สามารถจำหน่ายไฟฟ้าส่วนที่เหลือให้ผู้อื่นได้เลย	อนุญาตให้จำหน่ายไฟฟ้าส่วนที่ เหลือให้ผู้อื่นได้ ใช้โครงข่ายของการไฟฟ้า ติดตั้งโครงข่ายไฟฟ้าชั้นใหม่
๒.	กิจการเกี่ยวข้องกับ ยานยนต์ไฟฟ้า	ยังไม่สามารถขายไฟฟ้าให้กับ ยานยนต์ไฟฟ้าได้	อนุญาตให้ขายไฟฟ้าแก่ยานยนต์ไฟฟ้า ได้ (Charging station) ที่ผลิตจาก พลังงานทดแทน
๓.	โรงไฟฟ้าชุมชนพลังงาน ทดแทน	ยังไม่สามารถดำเนินการได้ (มีระเบียบยุ่งยากเป็นอุปสรรค)	อนุญาตให้เปิดกิจการโรงไฟฟ้าชุมชน ได้

๓.๒ ครั้งที่ ๔๙ วันอังคารที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้แสดงความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ และพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับไม่ขัดขัดในการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรีแต่อย่างใด แต่พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งจะขัดขัดในข้อกฎหมายบางประการที่ไม่อาจจะกระทำกิจการไฟฟ้าอย่างเสรีได้

๒. โครงการนำร่องไฟฟ้าเสรีที่มีการบริจาคกระแสไฟฟ้าเข้าสู่ระบบของการไฟฟ้า ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วควรจะให้มีการขายเข้าระบบการไฟฟ้า และควรจะอนุญาตให้ซื้อขายไฟฟ้ากันระหว่างบ้านต่อบ้านได้ด้วย ไม่ใช่ให้ซื้อกระแสไฟฟ้าแต่เฉพาะระหว่างบ้านกับการไฟฟ้าได้เท่านั้น

๓. แนวทางการนำเสนอของคณะอนุกรรมการจะจัดทำเป็นข้อเสนอแนะ หรือความประสงค์ ในการปฏิรูปเป็นอย่างไร

๔. ควรจัดทำเป็นโครงการเกี่ยวกับกิจการไฟฟ้าเสรี โดยต้องมีระเบียบรองรับ วัตถุประสงค์ รูปแบบการดำเนินการ วิธีการดำเนินการ การยื่นใบสมัคร และการกำกับและการควบคุมดูแล โดยให้กฎหมายที่มีอยู่หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าเสรีได้แท้จริง

๓.๓ ครั้งที่ ๕๐ วันอังคารที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องาม ประธานในที่ประชุมได้กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์การพิจารณาแก่ผู้แทนจากสมาคมไปโอก๊าซ และ ผู้แทนจากกลุ่มมิตรผล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน และมีข้อซักถามต่างๆ สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการเชิญผู้แทนจากกลุ่มมิตรผลซึ่งเป็นผู้ผลิตไฟฟ้าในกลุ่มผู้ผลิตรายเล็ก SPP และผู้แทนจากสมาคมไปโอก๊าซ ซึ่งเป็นผู้ผลิตไฟฟ้าในกลุ่มผู้ผลิตรายเล็กมาก VSPP มาร่วมประชุมเกี่ยวกับการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรี เพื่อหาทางเลือกใหม่ในการผลิตไฟฟ้า เป็นที่ทราบกันว่าที่ผ่านมาประเทศไทยมีการผลิตไฟฟ้าในระบบ เอนแชนท์ ซิงเกอร์บายเยอร์ ที่มีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ และมีผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ IPP รายเล็ก SPP และรายเล็กมาก VSPP ซึ่งได้รับการส่งเสริมการสนับสนุนราคาค่าไฟฟ้าจากรัฐในระบบ แอตเตอร์ หรือ ฟิตอินทาร์ฟ โดยขายให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้านครหลวงเป็นผู้จำหน่ายให้ผู้บริโภคต่างๆ ประเด็นคือ หากในอนาคตนโยบายรัฐจะเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตไฟฟ้าสามารถผลิตไฟฟ้าได้อย่างเสรี โดยไม่ใช่โควตาที่ได้รับการส่งเสริม ที่ได้จากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กำหนด ผ่านระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้านครหลวง โดยผู้ผลิตมีศักยภาพการลงทุนผลิตให้ผู้รับซื้อโดยตรง เช่น ในชุมชน หรือ โรงงานใกล้เคียงที่มีความพร้อม โดยไม่ใช่ระบบโครงข่ายของการไฟฟ้า หรือ ปักเสาระบบโครงข่ายเอง ทั้งนี้ราคาซื้อไฟฟ้าไม่กระทบต้นทุนปกติ (ไม่มีแอตเตอร์ หรือไม่มีฟิตอินทาร์ฟ) เหตุผลที่เปิดทางเลือกนี้เพื่อให้ประสิทธิภาพการผลิตของแต่ละโรงงานที่เหลืออยู่ในปริมาณมากในปัจจุบันได้ใช้ประโยชน์ให้เต็มที่ โดยไม่ใช่ระบบโครงข่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้านครหลวง ดังนั้น คำถามคืออยากทราบความคิดเห็นจากผู้แทนที่ร่วมประชุมว่าโอกาสความเป็นไปได้ในการดำเนินการนโยบายดังกล่าว เป็นอย่างไร

นายลิขิต นิมตระกูล นายกสมาคมไปโอก๊าซ ชี้แจงต่อที่ประชุมดังนี้ การผลิตไปโอก๊าซจะมีข้อจำกัดคือต้องยึดติดกับโรงงานอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีของเสียอินทรีย์ เช่น โรงงานแปรรูปไก่ หมู เปียร์ สุรา พืชต่างๆ เป็นต้น โดยมีน้ำเสียจะมีสารอินทรีย์ประกอบอยู่มาก แต่ข้อกำหนดของกรมโรงงานกำหนดคุณภาพของน้ำทิ้งที่ปล่อยออกจากโรงงานเท่านั้น ดังนั้นในอดีต โรงงานต่างๆจะใช้วิธีบำบัดน้ำเสียแบบเปิด ใช้ระบบตีอากาศบำบัด ซึ่งระบบนี้จะส่งกลิ่นและปล่อยก๊าซมีเทนต่างๆ เข้าสู่ระบบบรรยากาศต่อมาราคาต้นทุนพลังงานสูงขึ้นกระทรวงพลังงานจึงส่งเสริมให้นำก๊าซชีวภาพมาใช้ประโยชน์ โรงงานจึงปรับระบบการบำบัดมาเป็นระบบถังหมักแบบไม่ใช้อากาศและได้ก๊าซชีวภาพมาใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงในระบบความร้อนและผลิตไฟฟ้า ส่วนที่เหลือจากการใช้สามารถขายเข้าระบบของครฟไฟฟ้าได้ แต่เมื่อมีการส่งเสริมมาในระยะหนึ่งการอุดหนุนดังกล่าวเริ่มน้อยลง จนในสามปีที่ผ่านมาไม่ได้มีการรับซื้อไฟฟ้าจากก๊าซชีวภาพเพิ่มเติมโดยเหตุผลว่าไม่มีจุดเชื่อมต่อ(Feeder) ทั้งที่มีโควตาที่เหลือจากการส่งเสริมประมาณ ๓๐๐ เมกะวัตต์ ทำให้กำลังการผลิตของโรงงานต่างๆมีเหลือซึ่งบางโรงงานที่ใช้ประโยชน์ได้เช่น โรงแป้งมันมีการใช้ประโยชน์ในระบบความร้อน ก๊าซมีเทนที่เหลือต้องเผาทิ้ง หรือโรงปาล์มน้ำมันมีการใช้ประโยชน์จากชีวมวลที่เป็นไฟเบอร์จากปาล์มมาเป็นเชื้อเพลิงอยู่แล้ว ก๊าซชีวภาพจึงเป็นส่วนที่เหลือใช้และเผาทิ้ง แต่ในการบำบัดน้ำเสียยังมีต้นทุนอื่นที่นอกจากต้นทุนการติดตั้งระบบบำบัดอีก เช่น โรงงานลงทุนในระบบบำบัดแบบไม่ใช้อากาศประมาณ ๒๐๐ ล้านต่อระบบ จะมีต้นทุนการดำเนินงาน การซ่อมตามวงรอบ การซ่อมฉุกเฉิน ซึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไป จะทำให้ไม่คุ้มในการรักษาระบบ หากเป็นเช่นนี้ในอนาคตโรงงานต่างๆก็จะทำระบบบำบัดแบบเปิดเหมือนเดิม

กรณีคำถามของคณะอนุกรรมการฯ นายลิขิต นิมตระกูล นายกสมาคมไปโอก๊าซ ชี้แจงว่าการผลิต ชื้อ ขายเป็นเอกชนเองคงทำได้ ถ้ามีระเบียบออกมารองรับ ทั้งนี้มีปัญหาที่ต้องพิจารณาคือ ปัจจุบัน

การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายไม่ยินยอมให้ผู้ใช้ไฟติดตั้งสองมิเตอร์(ใช้ไฟฟ้าจากสองแหล่ง) ปัญหาที่ดินที่จะปักเสาไฟฟ้าและโครงข่าย ราคาต้นทุนของไบโogasหากขายได้ในราคาที่รวมค่าดีมานชาร์จจะสามารถดำเนินการได้ในสัญญาเพิ่ม หรือการยกเว้นให้ผู้ผลิตไฟฟ้าสามารถทำระบบโคเจนเนอเรชั่นโดยมีแหล่งเชื้อเพลิงอื่นมาร่วมกรณีการนำไบโogasมาผลิตเป็น CBG เพื่อใช้ในยานยนต์เคยปรึกษากับทางกระทรวงพลังงานแล้ว ยังติดอุปสรรคเรื่องราคาจำหน่ายเมื่อเทียบกับราคา LPG ที่รัฐยังอุดหนุนอยู่ หรือการต้องทดสอบกับเครื่องยนต์จำนวนหนึ่งแสนกิโลเมตรก่อนการใช้งานจริงทั้งๆที่ราคาไม่ต่างกับราคาจำหน่าย NGV

นายผจญ ศรีบุญเรือง รองนายกสมาคมไบโogas ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีการผลิตไบโogasพัฒนาได้ทัดเทียมกับเทคโนโลยีจากประเทศยุโรป การผลิตไฟฟ้าโดยไบโogasจะไม่คุ้มทุนเนื่องจากการทำระบบโคเจนเนอเรชั่นแบบโลว์โวลเทจ ส่งผลให้เครื่องที่ปล่อยจากหลายสาเหตุ ทำให้ค่าเงินเซฟต์พลดลงมากกว่าร้อยละ ๕๐ เมื่อเดินเครื่องไปเรื่อยๆจะไม่คุ้มทุนในการผลิต สำหรับค่าดีมานชาร์จมีที่มาจากในสัญญาการขายไฟฟ้าปัจจุบัน ผู้ขายจำเป็นต้องมีการประกันกับผู้ซื้อว่าไฟฟ้าจะไม่ดับดิ่งนั้น ผู้ขายจะต้องไปทำสัญญาสำรองจ่ายไฟฟ้าทดแทนกับการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย ซึ่งหากมีการใช้ไฟฟ้าสำรองทดแทนประมาณ ๑๕ นาที ผู้ผลิตจะมีค่าใช้จ่ายให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายตามสัญญา ร้อยละ ๗๕ ของไฟฟ้าที่ใช้เป็นเวลา ๑๑ เดือน ดังนั้นหากการผลิตเพื่อจำหน่าย ระบบไบโogasจะมีขนาดธุรกิจขนาดเล็ก หากไม่มีการทำแบคอัพดีมานลูกค้าก็ไม่มั่นใจที่จะซื้อ และขอฝากคณะกรรมการช่วยติดตามเรื่องผังเมืองที่มีการยกเว้นว่าเมื่อผ่านกำหนดเวลา ๑ ปีแล้วจะมีการดำเนินการอย่างไรต่อไป และเสนอว่าผู้ประกอบการผลิตโรงไฟฟ้าจากก๊าซชีวภาพขอพัฒนาการผลิตซื้อขายไฟฟ้าแบบสัญญาเพิ่มที่เหมาะสมตามฤดูกาล

นายสุเทพ เล้ารัตนบุรพา ผู้อำนวยการรัฐกิจสัมพันธ์ กลุ่มมิตรผล ชี้แจงต่อที่ประชุมครั้งนี้หลักการของการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรี เป็นความคิดที่ดี แต่ต้องมีการพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าที่เหมาะสมในธุรกิจของกลุ่มมิตรผลได้มีการดำเนินการไปบ้างแล้ว โรงงานไฟฟ้าของกลุ่มมิตรผลเป็นประเภทโรงไฟฟ้าชีวมวลใช้วัตถุดิบที่เหลือจากการผลิตอ้อย หรือชีวมวลอื่นๆ เพิ่มเติมจากเกษตรกร มีกำลังการผลิตรวมในกลุ่มประมาณ ๖๐๐ เมกกะวัตต์ จำหน่ายเข้าระบบประมาณ ๓๐๐ เมกกะวัตต์ที่เหลือใช้เองในกระบวนการผลิต ในทางธุรกิจระยะห่างของโรงที่บอ้อยจะห่างกันประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ดังนั้นเมื่อมองกลุ่มโรงงานที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งต้องการใช้ไฟฟ้าขนาด ๑ - ๒ เมกกะวัตต์ สามารถเป็นลูกค้าของกลุ่มก็สามารถปักเสาลากสายไฟฟ้าจำหน่ายได้ โดยการผลิตดังกล่าวจะมีการประกันในเรื่องไฟฟ้าและไอน้ำ ซึ่งอาจจะเป็นราคาพรีเมียม แต่ต้องมีการรับประกันในสัญญาเพิ่ม หรือมีโมเดลการจำหน่ายแบบใหม่ที่โรงงานจะตกลงกับผู้ผลิตขนาดเล็กหรือผู้ประกอบการรายย่อยที่มีการดำเนินการใกล้เคียงกันกับกลุ่มมิตรผล มาตั้งโรงงานในบริเวณใกล้เคียงโรงงานของกลุ่มมิตรผลเลย โดยโรงงานผลิตไฟฟ้าได้ประโยชน์จากการจำหน่ายไอน้ำ ไฟฟ้า น้ำตาลให้ผู้ผลิตรายย่อย และยังรับน้ำเสียกลับมาบำบัดให้ด้วย ส่วนผู้ประกอบการรายย่อยจะลดการลงทุนโครงสร้างต่างๆในการลงทุนสร้างสายส่งหากไม่ดำเนินการปักเสาดตามเขตถนนทางหลวงหรือสร้างสายเอง ก็สามารถขอเช่าพ่วงไปกับโครงข่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ แต่สัญญาที่เหมาะสมควรมีระยะเวลาอย่างน้อย ๑๐ ปี ในส่วนของชีวมวลอาจขายราคาในราคาของการไฟฟ้าได้ ทั้งนี้การผลิตไฟฟ้าเพื่อขายอย่างเดียวจะไม่สามารถดำเนินการธุรกิจได้ซึ่งทางกลุ่มมิตรผลได้ขายไฟฟ้าร่วมกับไอน้ำ และปัญหาอุปสรรคอื่นๆของสงเป็นเอกสารชี้แจงให้คณะกรรมการฯ ทราบ

๓.๔ ครั้งที่ ๕๑ วันอังคารที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม ประธานในที่ประชุมได้กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรี แก่ผู้เข้าร่วมประชุมและผู้ชี้แจงให้ทราบถึงกรอบและแนวทางในการพิจารณาในประเด็นดังกล่าว เพื่อต้องการให้กระบวนการผลิต การใช้หรือการซื้อ ขายไฟฟ้า ให้มีความหลากหลายก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม เพื่อลดการผูกขาดของผู้ประกอบตลอดทั้งกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นหรือพื้นที่ต่างๆ มีโอกาสในการมีส่วนร่วมและเข้าถึงกระบวนการผลิต การใช้หรือการซื้อ ขายไฟฟ้ามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นเกิดประโยชน์ต่อภาพรวมของประเทศและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับข้อมูลที่ยากทราบเพื่อประกอบการจัดทำรายงานในการนำเสนอเป็นวาระการปฏิรูปที่อาจจะเป็นข้อมูลที่สำคัญอีกด้านหนึ่งคือการขออนุญาตในการใช้พื้นที่ไหลทางของทางหลวงและทางหลวงชนบทเพื่อปักเสาไฟฟ้าในการขยายเขตระบบสายส่งว่าจะมีหลักเกณฑ์อย่างไร และในส่วนของรายละเอียดในการประชุมสามารถสรุปได้ดังนี้

นายอนุพล ภูพิพัฒน์ ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาโครงการ บริษัท วินด์ เอ็นเนอร์ยี โฮลดิ้ง จำกัด ได้ชี้แจงต่อที่ประชุม ดังนี้

ในส่วนของการดำเนินการของบริษัทนั้น มีการศึกษาระบบสายส่งในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขนาด ๑๑๕ KV เพื่อรองรับการผลิตไฟฟ้าจากโครงการกังหันลม จำนวน ๗ โครงการ ซึ่งหากเสร็จเรียบร้อยทั้งหมดคาดว่าจะมีกำลังการผลิตรวมกันประมาณ ๑๘๐ เมกะวัตต์ และขนาดสายส่งดังกล่าวมีขนาดเพียงพอและมีศักยภาพที่จะรองรับปริมาณการผลิตที่มากกว่าปริมาณการผลิตไฟฟ้าที่บริษัทสามารถผลิตได้ แต่ติดขัดปัญหาที่ตั้งของสถานีผลิตไฟฟ้ามีพื้นที่ห่างจากพื้นที่ในการจำหน่ายและห่างจากโครงข่ายระบบสายส่ง ทำให้การลงทุนมีต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น สำหรับประเด็นการขอใช้พื้นที่ไหลทางหลวงนั้นเอกชนไม่สามารถทำได้เองโดยตรง และหากประสงค์ที่จะดำเนินการจะทำได้ผ่านการลงทุนในนามของเอกชนเป็นผู้ลงทุนและต้องบริจาคหรือโอนทรัพย์สินนั้นให้กับการไฟฟ้า (ฝ่ายผลิต ภูมิภาค) เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งตรงนี้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ในกรณีพื้นที่ส่วนไหนการขยายระบบสายส่งเพื่อปักเสาไฟฟ้าอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องไปขออนุญาตต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

นายณัฐวุฒิ วรินทร์า ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรม บริษัท กัลฟ์ อิเล็กตริก จำกัด (มหาชน) ได้ชี้แจงต่อที่ประชุม ดังนี้

สำหรับการดำเนินการของบริษัทจะมีทั้งโรงไฟฟ้าที่ผลิตจากก๊าซธรรมชาติและพลังงานทดแทน ซึ่งมีสัญญาณการซื้อขายกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ปัญหาที่พบคือการขอใช้ระบบสายส่งและการซื้อขายไฟฟ้ายังไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้ระหว่างเอกชนและเอกชนด้วยกันซึ่งบางกรณีไม่สามารถตกลงซื้อขายไฟฟ้ากันได้โดยตรง และอัตราการรับซื้อที่มีความแตกต่างกันทำให้มีข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างเอกชนด้วยกัน ในส่วนของระบบสายส่งมีข้อจำกัดในการขออนุญาตใช้และเข้าไม่ถึงในบางพื้นที่ที่ยังไม่ครอบคลุมโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากยังติดขัดกับระเบียบหลักเกณฑ์ที่ไม่เปิดช่องให้เอกชนสามารถเข้าไปดำเนินการได้โดยตรง สำหรับการลงทุนในระบบโครงข่ายไฟฟ้าในของบริษัทนั้นมองว่าต้องมีความชัดเจนในด้านนโยบายซึ่งบริษัทจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการลงทุนอีกครั้ง

นายอภิรักษ์ วัชรวิฑูร วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ กรมทางหลวง ได้ชี้แจงต่อที่ประชุม ดังนี้

สำหรับหลักเกณฑ์ในการขอใช้พื้นที่ไหลทางหลวงนั้น ที่ผ่านมายังไม่มีการเปิดโอกาสให้เอกชนมาขออนุญาตใช้ในการปักเสาไฟฟ้าหรือใช้ในการวางระบบโครงข่ายไฟฟ้าได้โดยตรง เนื่องจากติดปัญหา

ด้านการตีความข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินที่ระบุว่าต้องกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะห้ามมิให้แสวงหาผลกำไรในเชิงธุรกิจ ตลอดทั้งจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบด้านความปลอดภัยในการใช้พื้นที่บนถนนหรือทางหลวงตลอดทั้งความรับผิดชอบในทางแพ่งหรือทางปกครอง หากมีกรณีเกิดความเสียหายขึ้นจะต้องมีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ และเนื่องจากที่ผ่านมาจะอนุญาตเฉพาะให้หน่วยงานภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจเท่านั้นที่สามารถทำและใช้ประโยชน์ได้ เพราะเห็นว่าหากอนุญาตให้เอกชนทำจะไม่มีความแน่นอนหรือชัดเจนเนื่องจากอาจมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่หรือผู้แทนได้ง่าย ทำให้ยากในการติดตามหากมีความเสียหายเกิดขึ้น และหากเอกชนจะลงทุนจะต้องกระทำในนามของหน่วยงานภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจจึงจะสามารถดำเนินการได้

นายวิศว์ รัตนโชติ วิศวกรใหญ่ด้านบำรุงรักษาทางและสะพาน กรมทางหลวงชนบท ได้ชี้แจงต่อที่ประชุม ดังนี้

สำหรับหลักเกณฑ์ในการขอใช้พื้นที่ไหล่ทางหลวงของทางหลวงชนบทนั้น ก็จะมีและใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับกรมทางหลวง ซึ่งที่ผ่านมายังไม่เคยมีการอนุญาตให้เอกชนเข้ามาขออนุญาตใช้พื้นที่ไหล่ทางเช่นเดียวกันและต้องคำนึงกระทบด้านความปลอดภัยในการใช้พื้นที่บนถนนเป็นหลัก

ที่ประชุมอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกต เพิ่มเติมดังนี้

จากปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับฟังจากผู้ที่ได้รับผิดชอบและผู้ที่มีส่วนได้หรือได้รับผลกระทบจากกรณีดังกล่าวนี้ สิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขคือต้องมีการเปิดกว้างหรือมีความยืดหยุ่นหลักเกณฑ์ในการขอใช้พื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้เอกชนที่มีศักยภาพได้มีโอกาสเข้ามาลงทุนในระบบโครงข่ายโดยหากเห็นว่าการดำเนินการนั้นจะก่อเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติในภาพรวม ซึ่งจะต้องพิจารณารายละเอียดในส่วนอื่นๆประกอบด้วยเพื่อให้ข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปในเรื่องนี้มีความน่าเชื่อถือและนำไปปฏิบัติได้จริง

๓.๕ ครั้งที่ ๕๓ วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้มีการพิจารณาในรายละเอียด ดังนี้

๑) เสนอชื่อรายงาน

- การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในชุมชน
- การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีกรณีพลังงานทดแทนขนาดเล็กมากสำหรับชุมชน

๒) หัวข้อ

- ปัญหาที่เกิดขึ้น
- การจัดทำแนวทาง
- สภาพปัญหาและอุปสรรคของกิจการไฟฟ้าเสรี ห้ามไม่ให้กระแสไฟฟ้าย้อนขึ้นเสาไฟฟ้าและจะต้องมีอุปกรณ์ป้องกันการไหลย้อนด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถเปิดระบบเพื่อดำเนินการใดๆ ได้ และปัจจุบันไม่อนุญาตให้เอกชนส่งให้หรือขายไฟฟ้าจากสถานที่แห่งหนึ่งข้ามอีกสถานที่แห่งหนึ่ง ดังนั้น เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรีขึ้น จึงเห็นควรให้สามารถขายไฟฟ้าได้โดยจะต้องมีระเบียบของราชการรองรับ

๓) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ประเทศไทยจะมีความมั่นคงทางด้านพลังงานเพิ่มมากขึ้น
- จะทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวในการมีส่วนร่วมในการผลิตและจำหน่ายโดยใช้พลังงานทดแทน

พลังงานทดแทน

- จะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้านพลังงานที่มีอยู่ในประเทศเกิดประโยชน์สูงสุด (ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง)

- จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและประชาชนทั่วไปดีขึ้นจากการมีวัฏจักรห่วงโซ่พลังงานทดแทน

- การบริหารจัดการมีเสถียรภาพดีขึ้น
- การเพิ่มมูลค่าพลังงานจากต่างประเทศ
- ประเทศไทยจะมีผลงานในการมีส่วนร่วมการลดก๊าซเรือนกระจกในประชาคมโลก

อย่างสง่างามและความภาคภูมิใจ

๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพลังงาน
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- การไฟฟ้านครหลวง
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- กรมทางหลวงชนบท
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- กรมโยธาธิการและผังเมือง
- หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕) ข้อเสนอแนะ

ควรยกร่างระเบียบรองรับกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน

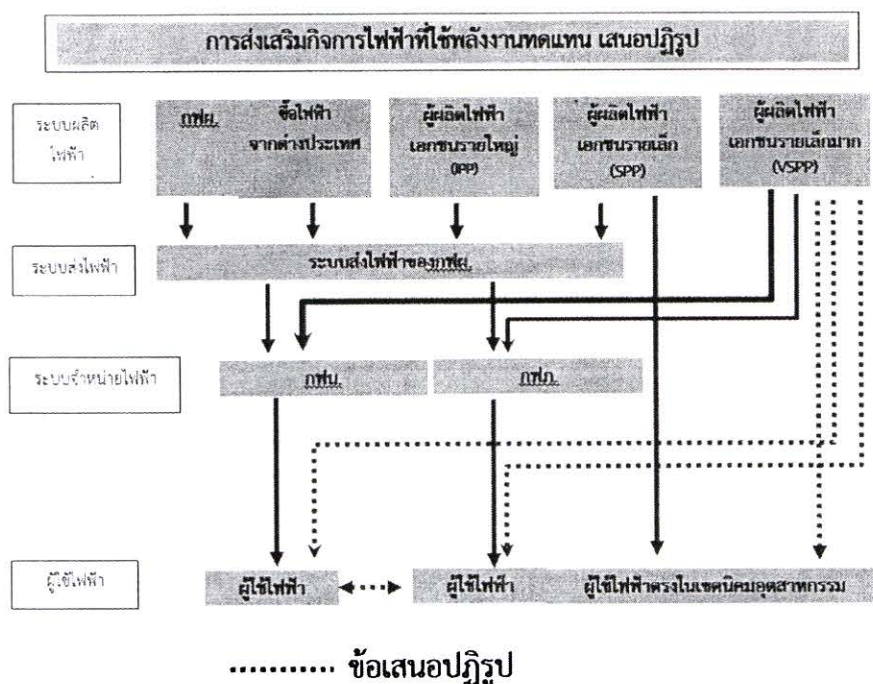
๓.๖ ครั้งที่ ๕๔ วันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เนื่องจากร่างรายงานที่จะนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรี จะต้องพิจารณารายละเอียดข้อมูลเอกสารอื่นๆประกอบอีกบางส่วนตลอดทั้งมีความจำเป็นที่จะต้องรับฟังข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนั้นจึงยังไม่สามารถนำเสนอร่างรายงานฉบับสมบูรณ์เพื่อให้ที่ประชุมอนุกรรมการได้พิจารณาในการประชุมคราวนี้ได้ แต่อยากให้ที่ประชุมได้พิจารณารายละเอียดที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า (สำเนาเอกสารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่าด้วยข้อกำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า) ซึ่งปัจจุบันพบว่าการซื้อขายไฟฟ้าในระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อไฟฟ้าระหว่างภาคเอกชนด้วยกันนั้นยังไม่สามารถเปิดการซื้อขายไฟฟ้าได้ เนื่องจากยังติดขัดของระเบียบและหลักเกณฑ์ในหลายๆประเด็นไม่ว่าจะเป็นระบบโครงข่ายที่ยังมีไม่เพียงพอ ตลอดทั้งการขอใช้โครงข่ายยังไม่เปิดกว้างเท่าที่ควรทำให้ภาคเอกชนไม่สามารถซื้อขายไฟฟ้ากันเองได้โดยตรง และนอกจากนี้ยังพบว่ามีกรออกระเบียบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับข้อกำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยในระเบียบดังกล่าวที่อ้างถึงนั้นมีการกำหนดและออกแบบเกี่ยวกับระบบการเชื่อมต่อโครงข่ายไฟฟ้าที่ออกแบบไม่ให้มีการไหลเข้าหรือไหลย้อนกลับกรณีที่มีกำลังการผลิตไฟฟ้าที่เกินกว่าปริมาณที่ต้องการใช้ ซึ่งจะมีตัวเซ็นเซอร์ที่จะคอยตัดกระแสไฟฟ้าหากมีการผลิตไฟฟ้าเกินและไหลเข้าระบบโครงข่ายของการไฟฟ้า ซึ่งกรณีดังกล่าวภาคเอกชนมองว่าเป็นความเสี่ยงอย่างยิ่งเนื่องจากหากมีการตัดกระแสไฟฟ้าจะทำให้กระบวนการทำงานต่างๆของสถานประกอบการต้องหยุดชะงักและจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนของผู้ประกอบการที่จะตัดสินใจในการพึ่งพากระบวนการผลิตทั้งระบบที่ต้องใช้ไฟฟ้าที่มาจากพลังงานทดแทนและ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะส่งผลต่อการกระตุ้นในการลงทุนด้านกระบวนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน เนื่องจากไม่สามารถขายและเชื่อมต่อกับระบบได้ และเห็นว่าหากยังมีกรับบังคับใช้ระเบียบดังกล่าวต่อไปใน ส่วนของผู้ประกอบการภาคเอกชนมองว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนในการประกอบกิจการและ กระบวนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนของประเทศต่อไปในอนาคตที่ไม่สามารถแข่งขันได้ จึงอยากให้มีการพิจารณาอย่างรอบครอบซึ่งหากเห็นว่ามีความไม่เหมาะสมอาจจะต้องมีการพิจารณาเพื่อเสนอให้มีการ ทบทวนอีกครั้ง

๓.๗ ครั้งที่ ๕๕ วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ศาสตราจารย์ดุษิต เครื่องงาม ประธานอนุกรรมการ ได้กล่าวต่อที่ประชุมคณะ อนุกรรมการ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

โครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นแบบ Enhanced Single Buyer (ESB) โดยแบ่งเป็น ๓ ระบบ ดังนี้

๑. ระบบผลิตไฟฟ้า
 - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
 - ซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศ
 - ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ (IPP)
 - ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (SPP)
 - ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กมาก (VSPP)
๒. ระบบส่งไฟฟ้า

ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบ
๓. ระบบจำหน่ายไฟฟ้า

โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กมากเป็นผู้ขายไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งจะขายไฟฟ้าต่อให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้า (End User) และผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กขายไฟฟ้าให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้าตรงในเขตนิคมอุตสาหกรรม

จากรูปภาพดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการได้ศึกษาและพิจารณาเพื่อจัดทำรูปแบบข้อเสนอปฏิรูป (เส้นประ) โดยเสนอให้ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กมาก (VSPP) สามารถขายไฟฟ้าตรงไปยังผู้ใช้ไฟฟ้า (End User) และผู้ใช้ไฟฟ้าตรงในเขตนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งการดำเนินการของการไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จะมีความเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้คณะอนุกรรมการได้พิจารณาแล้วมีความคิดเห็นว่า กรณีที่ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเฉพาะจะสามารถขายไฟฟ้าให้การไฟฟ้าได้อาจจะเป็นการผูกขาด ส่วนผู้ผลิตไฟฟ้าได้เอง ทางกรไฟฟ้าก็มีข้อห้ามมิให้มีไฟฟ้าไหลย้อนขึ้นเสาไฟฟ้า และไม่อนุญาตให้เอกชนขายไฟฟ้าข้ามรั้วจากบ้านหนึ่งไปสู่อีกบ้านข้างเคียง และข้ามรั้วจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกแห่งใด ๆ

ข้อเสนอการขับเคลื่อนการปฏิรูปเรื่อง การส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน

๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ออกระเบียบการผลิตไฟฟ้า จำหน่ายไฟฟ้าโดยผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (Very Small Power Producer : VSPP) ภาคเอกชน (กิจการไฟฟ้าเสรี) ที่ใช้พลังงานทดแทนเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้า

๒. กำหนดประเภทของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และขนาดกำลังไฟฟ้าสูงสุดที่เข้าโครงการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน

๓. กำหนดรูปแบบ วิธีการจัดส่งพลังงานไฟฟ้า ซึ่งอาจใช้โครงข่ายของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย หรือใช้โครงข่ายที่ภาคเอกชนก่อสร้างขึ้นใหม่

๔. ในกรณีที่จะต้องใช้โครงข่ายระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าฯ ที่ใช้เขตทางของทางหลวง ทางหลวงชนบท องค์การปกครองท้องถิ่น ก็ให้แนะนำรูปแบบ วิธีการที่เป็นจะสามารถใช้โครงข่ายดังกล่าวได้

๕. กำหนดขั้นตอนการยื่นเอกสาร การสมัครเข้าโครงการ

๖. กำหนดรูปแบบมาตรฐานของโครงข่ายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของการไฟฟ้า เพื่อความปลอดภัยและความมั่นคงของโครงข่ายไฟฟ้า

๗. การเก็บพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน และนำกลับมาใช้ใหม่ ให้สามารถดำเนินการได้และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้

๘. สภาพขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) จะนำข้อเสนอโครงการขับเคลื่อนการปฏิรูปนี้เสนอให้คณะรัฐมนตรี (ครม.) ให้ความเห็นชอบ และให้คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) มีมติอนุมัติให้ดำเนินการ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สกกพ.) ยกร่างระเบียบฯ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๙. ระเบียบหรือประกาศฉบับเก่าที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบหรือประกาศฉบับใหม่ที่จะประกาศนั้น ให้ถือว่า ระเบียบหรือประกาศฉบับเก่าเป็นอันใช้ไม่ได้

นายสุนชัย คำนูณเศรษฐ์ รองประธานอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง ได้กล่าวต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

การสนับสนุนและส่งเสริมให้ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชนได้จะเป็นประโยชน์มาก เนื่องจากจะลดปริมาณการผลิตหรือการสนับสนุนจากภาครัฐได้ ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดในหลายประเด็น เช่น ด้านเทคนิค ด้านระเบียบหรือประกาศ และอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งการผลิตไฟฟ้าระดับชุมชน โดยจะต้องมี Off Grid ซึ่งเป็นระบบที่สามารถผลิตไฟฟ้าใช้ได้เลย โดยไม่ต้องพึ่งพาการไฟฟ้า หากช่วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิด

ไฟฟ้าเสรีขึ้นได้ จะทำให้เกิดความมั่นคงทางด้านพลังงาน และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความคิดเห็นจากหลายๆ ฝ่าย มาช่วยกันทำให้ประสบความสำเร็จสูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

นายสุรีย จรุงศักดิ์ รักษาการผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ สรุปได้ดังนี้

๑. ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ (Alternative Energy Development Plan : AEDP 2015) ได้กำหนดแหล่งที่มาของพลังงานทดแทน แต่ไม่ได้กำหนดกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับวิธีการนำพลังงานทดแทนเข้าระบบ อย่างไรก็ตามปัจจุบันการนำพลังงานทดแทนเข้าระบบมี ๒ รูปแบบ คือ ๑) On Grid คือ แบบต่อเข้ากับระบบสายส่งจากการไฟฟ้า การผลิตไฟฟ้าระบบนี้ จะมีแผงโซลาร์เซลล์ สำหรับกำเนิดไฟฟ้า จ่ายไฟให้กับกริดไทอินเวอร์เตอร์ แปลงจากไฟกระแสตรง เป็นไฟกระแสสลับ ต่อกับระบบไฟฟ้าภายในบ้าน ร่วมกับระบบไฟจากการไฟฟ้า และ ๒) Off Grid คือ เป็นระบบที่สามารถผลิตไฟฟ้าใช้ได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพาการไฟฟ้า เช่น กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำขนาดเล็ก และได้ส่งไฟฟ้าผ่านสายส่ง ดำเนินการโดยกลุ่มชาวบ้านที่ผลิตและใช้เอง แต่การจ่ายไฟฟ้าจะมีลักษณะเป็น Off Grid หรือแยกจ่ายแบบอิสระ โดยแยกคัทเอาต์เป็น ๓ ทาง ซึ่งหมู่บ้านลักษณะนี้จะอยู่ไกลจากการไฟฟ้า จึงทำให้บางครั้งสายส่งอาจจะมีปัญหาได้แต่ชุมชนจะมีแหล่งไฟฟ้าที่ผลิตจากไฟฟ้าพลังงานน้ำไว้ใช้เองได้ ทั้งนี้ ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan : PDP) พพ. ได้กำหนดไว้เฉพาะเป้าหมายว่า แหล่งของพลังงานทดแทนมาจากตัวใดเท่าไร ส่วนกฎระเบียบและข้อบังคับยังไม่ได้มีการกำหนดไว้

๒. โครงการนำร่องโซลาร์เสรี ภายใต้ข้อกำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า (Grid Code) ของการไฟฟ้าการนิคมไฟฟ้าไหลย้อนเข้าระบบ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) มีมติเห็นชอบให้ไฟฟ้าไหลย้อนให้น้อยที่สุด และจะต้องใช้ไฟฟ้าภายในตัวอาคารให้มากที่สุดก่อน

๓. ระบบผลิตพลังงานไฟฟ้าในรูปแบบต่างๆ ไม่ได้เน้นการซื้อขายเป็นหลัก แต่จะเน้นใช้พลังงานทดแทนอย่างน้อย ๓๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นการใชพลังงานขั้นสุดท้ายของแผน PDP ในปี ๒๕๗๙ สำหรับกรณีซื้อขายพลังงานไฟฟ้าทาง พพ. ไม่ได้มีการกำหนดแผนใดๆ เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) เช่น โรงไฟฟ้าชีวมวล ผลิตไฟฟ้าได้ ๒๐ เมกะวัตต์ แต่ขายไฟฟ้าได้ ๘ เมกะวัตต์ และผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (VSPP) สามารถผลิตไฟฟ้าได้ ๒๐ เมกะวัตต์ ที่เป็นไปตามแผนของพลังงานทดแทน และขายไฟฟ้าได้ ๑๐ เมกะวัตต์

นายมนัส อรุณวัฒนาพร ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบ การไฟฟ้านครหลวง ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ สรุปได้ดังนี้

๑. กรณีที่ผู้ใช้สามารถผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ หรือพลังงานแสงอาทิตย์ แต่อาจจะไม่มีความมั่นคงทางด้านพลังงานเนื่องจากไม่สามารถผลิตได้ตลอดเวลา ดังนั้นการไฟฟ้าจะต้องมีการลงทุนเพื่อสนับสนุนให้สามารถดำเนินการใช้ไฟฟ้าได้ตลอดเวลา

๒. ผู้ผลิตไฟฟ้ารายย่อยจะทำให้เกิดเป็นระบบไฟฟ้าหรือโครงข่ายไฟฟ้าย่อยเป็นจำนวนมาก อาจจะทำให้การไฟฟ้าเกิดระบบซ้ำซ้อนในการจำหน่ายไฟฟ้าและมีกระจายไปทั่วพื้นที่ต่างๆ หากเกิดเหตุไฟไหม้ การไฟฟ้าจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักก่อน แล้วเมื่อทราบต้นเหตุที่เกิดไฟไหม้จึงอาจจะไม่หันต่อเหตุการณ์แล้ว

๓. ปัญหาความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

๔. ปัญหาทางเดินของสายไฟฟ้า หน่วยงานของทางราชการใช้ประโยชน์ได้ แต่ถ้าหากเอกชน บางรายอาจจะใช้ประโยชน์ไม่ได้อาจจะทำให้มีการเปรียบเทียบ

๕. ข้อกำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า (Grid Code) ในภาพรวม ซึ่งระบบของ Off Grid มีจำนวนน้อย แต่ระบบของ On Grid จะมีจำนวนมาก ดังนั้นจะต้องพิจารณาระบบโครงข่ายไฟฟ้าใน ภาพรวมให้สามารถดำเนินการต่อไปได้

๖. ผลกระทบทางเทคนิคมีอีกหลายด้านที่จะต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบเพื่อให้สามารถใช้ ไฟฟ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นายภูวตล สุนทรวิภาค เลขานุการสมาคมอุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์ไทย ได้แสดงความคิดเห็นและได้ตั้งข้อซักถามต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ สรุปลงได้ดังนี้

ปัจจุบันพลังงานแสงอาทิตย์มีข้อกำหนดการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า (Grid Code) ที่ใช้ ยากขึ้น ซึ่งปัจจุบันขายไฟฟ้าข้ามรั้วไม่ได้ หรือภายในอาคารเดียวกัน หรือรั้วเดียวกันก็ขายไม่ได้เช่นกัน เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมและห้างสรรพสินค้ามีความประสงค์จะติดตั้งโซลาร์รูฟ แต่ไม่มีบุคลากรเฉพาะ ด้านพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีความรู้ในการการซ่อมบำรุง ดังนั้นจึงได้เลียนแบบต่างประเทศโดยอาจจะ สัมภาษณ์ให้หน่วยงานที่มีความรู้เฉพาะด้านมาติดตั้งบนหลังคาเอง

การขอใบอนุญาตจะต้องขอจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมในกรณีที่เกิน ๑ เมกะวัตต์ขึ้นไป ดังนั้น ส่วนใหญ่จึงมีการติดตั้งน้อยกว่า ๑ เมกะวัตต์ เพื่อไม่ต้องขอใบอนุญาตแล้วขายไฟฟ้าให้กับโรงงานได้เลย ซึ่ง กรณีของบุคคลที่ ๓ ทาง กภพ. แจ้งว่า สามารถดำเนินการได้ แต่การไฟฟ้า แจ้งว่า ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากจะต้องให้ผู้ที่ เป็นเจ้าของเป็นผู้ดำเนินการเอง ดังนั้นกิจการไฟฟ้าจึงไม่เสรีอย่างแท้จริง

นายเลิศชาย แก้ววิเชียร ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน การ ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ตอบข้อซักถามของสมาคมอุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์ไทย สรุปลงได้ดังนี้

การตอบรับการขานานเครื่องของการไฟฟ้าได้มอบอำนาจให้แต่ละเขต ทั้ง ๑๒ เขต ตามข้อกำหนด การเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า (Grid Code) ให้ปฏิบัติตามโดยให้สิทธิ์ผู้ที่เป็นลูกค้า และผู้ที่เป็นเจ้าของ สามารถดำเนินการขอใบอนุญาตได้ สำหรับบุคคลที่ ๓ ต้องการเชื่อมต่อการไฟฟ้าจะไม่สามารถดำเนินการ ได้ แต่ให้เจ้าของอาคารหรือเจ้าของระบบไฟฟ้าเป็นผู้จัดทำสัญญาระหว่างเจ้าของอาคารกับบุคคลที่ ๓ เป็น การภายใน และเพื่อความปลอดภัยของระบบด้วย

นายพฤษ วงศ์ธเนศ ผู้ช่วยผู้ว่าการแผนงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ สรุปลงได้ดังนี้

การปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรีมีประเด็นปัญหา ๓ ประการ ดังนี้

๑. การวางแผนระยะยาว ไฟฟ้าจะต้องมีความมั่นคงทางด้านพลังงาน โดยมีการวางแผนไว้ ๕ - ๑๐ ปี ซึ่งมีโรงไฟฟ้าเข้ามาจ่ายกระแสไฟฟ้าที่ผลิตเชื้อเพลิงจากก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน พลังงานน้ำ และ กระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้จากประเทศลาวที่สามารถเดินเครื่องลดโหลดหรือเพิ่มกำลังการผลิตได้ หากถ้ามีการเปิด เสรีจะทำให้การผลิตไฟฟ้าที่เกินเข้าระบบ อาจจะทำให้ต้นทุนสูงขึ้นในระบบ ถึงจะมีการผลิตกระแสไฟฟ้าจาก พลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้น แต่อาจจะทำให้มีต้นทุนสูงขึ้น

๒. ความมั่นคงของการไฟฟ้า ผู้ผลิตรายเล็กจะต้องผลิตตามฤดูกาลไม่มีความแน่นอนแล้ว ดึงจากการไฟฟ้าหลักอีกทีจะทำให้เกิดความไม่มั่นคงได้

๓. การไฟฟ้าเสรีอาจจะทำให้เกิดต้นทุนที่สูงขึ้น

นายณที สิทธิประศาสน์ รองประธานกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน สภาอุตสาหกรรมมา
ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ สรุปได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค Grid Code ในปัจจุบันของอุตสาหกรรมที่ต่อเชื่อมกับการไฟฟ้ามีต้นทุนในการลงทุนที่สูงมาก ซึ่ง Grid Code ที่จะต้องติดตั้งระบบ RTU และวางระบบไฟเบอร์ออฟติก (Fiber Optic) ต่อเชื่อมไปยังการไฟฟ้า เช่น การติดตั้งโซลาร์ ๕๐๐ กิโลวัตต์ ไปโอแก๊ส ๘๐๐ กิโลวัตต์ ถ้าเป็นโรงงานที่ใช้ไฟ ๑๑๕ การลงทุน RTU และระบบไฟเบอร์ออฟติก ประมาณ ๑๐ กว่าล้านบาท เป็นต้น

นายอาณัติ ยศปัญญา กรรมการผู้จัดการธุรกิจไฟฟ้า กลุ่มมิตรผล ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ สรุปได้ดังนี้

กรณีที่จะขายไฟฟ้าเสรีจะมีประเด็นด้านความมั่นคงของพลังงาน จะต้องมีการสำรองไฟฟ้าเข้าสู่ระบบ ส่วนด้านเทคนิคซึ่งตัวแทนของกลุ่มพลังงานทดแทนในกลุ่มต่างๆ มีเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ต่างกักัน ดังนั้นควรมีการเพิ่มพลังงานด้านชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม ให้มากขึ้น เพื่อให้การขายไฟฟ้าเสรีมีความเป็นไปได้

นายบุญชัย ธีรชาติ กรรมการบริษัท กัลฟ์ อิเล็กตริก จำกัด ได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ สรุปได้ดังนี้

๑. ระบบค่าบริการสายส่ง (Wheeling Charges) เป็นการเปิดให้มีการซื้อขายไฟฟ้าโดยตรงระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ไฟฟ้า โดยใช้บริการสายส่งและสายจำหน่ายของการไฟฟ้า ทั้งนี้รัฐจะเป็นผู้กำกับดูแลอัตราค่าบริการ ดังนั้น จึงขอเสนอและผลักดันระบบค่าบริการสายส่ง (Wheeling Charges) ในทุกระบบ

๒. จากภาพข้อเสนอปฏิรูป ขอเสนอให้เพิ่มไดอะแกรม “SPP ชีวมวล” หรือใส่ข้อความเพิ่มในไดอะแกรมของ SPP ว่า เป็น “SPP และ SPP ชีวมวล” เนื่องจากได้เคยดำเนินการแล้ว ส่วนราชการแจ้งว่า ไม่เข้าข่าย ๑๐ เมกะวัตต์ จึงทำให้ไม่ได้รับการพิจารณา

นายณรงค์ชัย วิสูตรชัย ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ฝ่ายรัฐสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์ บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ สรุปได้ดังนี้

ควรมีการส่งเสริมระบบผลิตไฟฟ้าแบบผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (SPP) และผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กมาก (VSPP) โดยอาจจะทำเป็นขั้นตอนในการส่งเสริมเนื่องจากต้นทุนในธุรกิจมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะมุ่งที่ขนาดเล็กก่อนจะแล้วจึงปรับที่ขนาดใหญ่ต่อไป จึงอาจจะต้องมีการคิดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามขนาดของธุรกิจ

ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องาม ประธานอนุกรรมการฯ ได้ตั้งข้อซักถามกับการไฟฟ้านครหลวง สรุปได้ดังนี้

กรณีที่บ้านนาย ก. ติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ ขายกระแสไฟฟ้าให้กับบ้านนาย ข. สามารถดำเนินการขายไฟฟ้าให้กับนาย ข. ได้หรือไม่

นายมนัส อรุณวัฒนาพร ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบ การไฟฟ้านครหลวง ได้ตอบข้อซักถาม สรุปได้ดังนี้

กรณีที่บ้านนาย ก. และบ้านนาย ข. ต่างก็ซื้อกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้า และบ้านนาย ก. ติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์เพื่อขายกระแสไฟฟ้าให้กับบ้านนาย ข. นั้น ซึ่งบ้านทั้งสองหลังมีกระแสไฟฟ้าจากสองแหล่งที่อยู่ในหลังเดียวกัน ในกรณีที่เกิดเหตุเพลิงไหม้อาจจะทำให้เกิดอันตรายได้ เนื่องจากแหล่งของการไฟฟ้าตัดไฟแล้วแต่แหล่งไฟฟ้าจากบ้านนาย ก. และบ้านนาย ข. ยังไม่ตัดอาจทำให้ไฟดูดหรือไฟช็อตได้ จึงเป็นอันตราย

กับผู้เข้าไปดับไฟฟ้า แต่หากถ้ามีระบบป้องกันไม่ให้กระแสไฟฟ้ารั่วก็อาจจะดำเนินการได้ เพื่อความปลอดภัย ดังนั้นควรจะใช้แหล่งไฟฟ้าที่อยู่ในรั้วบ้านของตนเองหรือจากการไฟฟ้าเท่านั้น

นายประเสริฐ ลินสุนประเสริฐ รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ สรุปได้ดังนี้

การขายไฟฟ้าเข้าระบบจะต้องไม่เป็นภาระทางด้านเทคนิคและภาระกับประชาชนในด้านค่าไฟฟ้าในราคาที่เป็นต้นทุนหน่วยสุดท้าย (Marginal Cost) ที่สูงมากเกินไป ส่วนการวางแผนการจำหน่ายไฟฟ้า หากมีผู้ผลิตไฟฟ้าได้ปริมาณไฟฟ้าที่มากเกินไปความต้องการอาจจะเกิดปัญหาได้

ผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก (SPP) ในส่วนที่ไฟฟ้าเหลือ หลังสร้างโรงไฟฟ้าแล้วจะขายไม่ได้ จะเป็น SPP ที่เป็นระลอกใหม่เข้ามา โดยมีนโยบายให้ สนพ. ศึกษาเพื่อทำเป็น Power Pull ในการรับซื้อไฟฟ้าที่เหลือจากโรงไฟฟ้า สำหรับการขายไฟฟ้าของการไฟฟ้าให้กับหน่วยงานจะมีลักษณะเป็นการประมูลขาย โดยพิจารณาพื้นที่และช่วงเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้ ปัญหาของแผน PDP อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงต้องมีการพิจารณาปรับแผน PDP ใหม่ โดยจะต้องดูภาพรวมของประเทศอีกครั้ง

นายบุญชัย ภิราติ กรรมการบริษัท กัลฟ์ อิเล็กตริก จำกัด ได้แสดงความคิดเห็นและได้ตั้งข้อซักถามผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน สรุปได้ดังนี้

๑. กรณีที่ สนพ. มีการศึกษาเพื่อจัดทำ Power Pull ในการรับซื้อไฟฟ้าที่เหลือจากโรงไฟฟ้านั้น หากขายไฟฟ้าได้จะทำให้ราคาลดลง และเป็นประโยชน์กับผู้ซื้อไฟฟ้าและผู้ขายไฟฟ้า ซึ่งจะทำให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นด้วย

๒. ระบบค่าบริการสายส่ง (Wheeling Charges) จะทำให้ลดการเข้าซื้อในระบบต่างๆ ได้ ซึ่ง กกพ. ได้มีการดำเนินการระบบค่าบริการสายส่งเป็นอย่างไร

นายมนยศ วรธนะภูติ ผู้อำนวยการฝ่ายแผนและกำกับกิจการจัดหาพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ได้ตอบข้อซักถามผู้แทนจากบริษัท กัลฟ์ อิเล็กตริก จำกัด สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน มีการวางแผนเริ่มในปี ๒๕๖๐ ศึกษาการเชื่อมต่อระบบส่งก๊าซธรรมชาติให้แก่บุคคลที่สาม (Third Party Access : TPA) โดยจะมีการทบทวนต้นทุนสายส่ง เพื่อจะคำนวณเกี่ยวกับค่าบริการสายส่ง (Wheeling Charges) ซึ่งจะต้องพิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับด้านเทคนิค การเปิดให้บริการ อัตราค่าบริการ กฎระเบียบการให้บริการ และอื่นๆ เป็นต้น

คณะอนุกรรมการ ได้ตั้งข้อสังเกต สรุปได้ดังนี้

๑. หน่วยงานภาครัฐมีความกังวลในการตัดกระแสไฟฟ้าจากแหล่งของการไฟฟ้าและจากบ้านหรืออาคาร ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาแล้วเห็นควรว่า ด้านเทคนิคน่าจะมีระบบการป้องกันและรองรับได้

๒. ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ (Power Development Plan : PDP) ควรมีการส่งเสริมเครื่องจักรภายในประเทศ การส่งเสริมผู้ผลิตภายในประเทศ และการส่งเสริมเทคโนโลยีภายในประเทศ เป็นต้น

๓.๘ ครั้งที่ ๕๘ วันอังคารที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม ประธานอนุกรรมการ ได้กล่าวต่อที่แจ้งความคืบหน้าของร่างรายงานคณะอนุกรรมการ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

จากการพิจารณาเรื่องระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ ไม่ขัดแย้งกับการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรีแต่ก็ไม่มีส่วนช่วยกับการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรี แต่มีการใช้งบประมาณเกี่ยวกับโครงข่ายอัจฉริยะ ประมาณ

๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เมื่อพิจารณาในมิติของผู้ผลิตไฟฟ้า ที่สามารถควบคุมและสั่งการการผลิตไฟฟ้า โดยให้สอดคล้องกับปริมาณที่ผู้ใช้ต้องการใช้ โดยใช้ระบบ ICT Balance Supply โดยมีข้อมูลที่ทันสมัย แม่นยำ ทั้งนี้ ในประเด็นรายงานอาจจะต้องตอบคำถามต่างๆ เช่น

๑. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและเอกชน ที่ลงทุนโดยให้เอกชนซื้อขายกันเองได้ โดยที่รัฐไม่กีดขวาง นำไปสู่สังคมที่เท่าเทียมกัน

๒. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตไม่มีข้อมูลปริมาณการผลิตของโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนขนาดเล็กมาก ดังนั้นจึงมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการต้องสำรองการผลิตไฟฟ้า และต้นทุนค่าไฟฟ้าที่เพิ่มจากการสำรองไฟฟ้า

๓. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้านครหลวงอาจจะขาดรายได้

๔. การผลิตพลังงานทดแทนทำให้ต้องนำเงินที่ได้จากการผลิตมาเป็นค่าใช้จ่ายเป็นค่านำเข้าเทคโนโลยีและเครื่องจักรจากต่างประเทศ เป็นต้น

ทั้งนี้จะได้นำข้อคิดเห็น ข้อสรุปดังกล่าวนำมาปรับปรุงรายงานต่อไป

๓.๙ ครั้งที่ ๕๙ วันอังคารที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

จากการที่ได้รับฟังข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นตลอดทั้งข้อสังเกตจากภาคส่วนต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และได้ดำเนินการจัดทำเป็นร่างรายงานเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรี เพื่อให้ที่ประชุมอนุกรรมการได้พิจารณาและให้คำแนะนำหรือข้อสังเกตเพิ่มเติมเพื่อให้รายงานมีเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งในด้านของเนื้อหาและวิธีปฏิบัติเพื่อนำเสนอแนวทางการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรีประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ สำหรับเนื้อหาของร่างรายงานเบื้องต้นนั้นและหัวข้อหลักที่จะบรรจุในรายงานเพื่อให้ที่ประชุมจะได้พิจารณาพอสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

๑. ประวัติความเป็นมาของกิจการไฟฟ้าในประเทศไทย
๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตและส่งจ่ายไฟฟ้า
๓. ระบบการส่งและการจ่ายไฟฟ้า
๔. ระบบการผลิตไฟฟ้า
๕. การรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชน
๖. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการไฟฟ้า
๗. ระบบโครงข่ายอัจฉริยะ
๘. ปัญหาและวิธีการปฏิรูป
๙. ข้อเสนอแนะและประโยชน์ที่จะได้รับ

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

การนำเสนอรายงานการปฏิรูปกิจการไฟฟ้าเสรีต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สังคมได้รับรู้ รับทราบถึงข้อดีและประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิรูปตามรูปแบบที่นำเสนอแนวทางการดำเนินการต่างๆ ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชนที่จะต้องไม่เกิดขึ้นในอนาคต ตลอดทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสให้กระตุ้นให้เกิดการลงทุนลดการผูกขาดของผู้ประกอบการไฟฟ้าบางรายและต้องมีการศึกษาต้นทุนการผลิตและปริมาณความต้องการใช้เพื่อให้มีความสอดคล้องและคุ้มค่าในการลงทุน

เนื่องจากร่างรายงานที่นำเสนอต่อที่ประชุมในครั้งนี้นี้ยังมีเนื้อหาบางส่วนที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ จึงอยากให้อนุกรรมการได้พิจารณารายละเอียดอย่างรอบครอบซึ่งหากเห็นว่ามีรูปแบบและหัวข้อการนำเสนอมีความไม่เหมาะสมหรือขาดเนื้อหาในส่วนใดที่เห็นว่าจำเป็นต้องใส่ไว้ในรายงานนี้สามารถที่จะนำเสนอได้เพื่อจะนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อเสนอให้มีการพิจารณาทบทวนอีกครั้ง